

Most jelent meg!

A casinók, olvasó-egyletek, művelődési körök és irodalmi barátok könyvtára.

RÁTH MÓR

könyvkereskedése által Budapest, (Haas-palota) összeállított azon

magyar műveknek a legújabb időkhöz kiegészített jegyzéke,

melyeknek beszerzése egy vagy más tekintetből ajánlható és melyek a főntebbi könyvkereskedés által igen előnyös feltételek alatt, esetleg leszállított áron is, beszerezhetők.

Az érdekelteknek a fentebbi czég által szíves megkeresésre bérn. elküldetik.

Dinnye-magvak

Dr. Farkas Mihály
gyűjteményéből.

— Adagokint 10 kr.-jával —

Czukordinnyék sárga hússal:

Banana Cantalup kitűnő zamatos.
Houffouri nagyra fejlődő és bőtermő.
Párisi Cantalup keresett piaci.
Virginiai Cantalup kitűnő zamatos.

Zöld és zöldes-fehér hússal:

*Amerikai Ananász zamatos.
Beavru bűtűn illatos tatár.
Japán muscat edényekben is tenyészthető.
Málthai cukros.
Moscatello illatos és zamatos.
Nápolyi lédlus, olvadós, cukros.
Thebai kitűnő lédlus.
*Turkesztán eléggé ismeretes kedvelt.

Fehér hússal:

Magyar királyi jeles faj.
White Japan ropogós hússal.
Cahorsi ananász zamatos.
Nagy Ananász igen jeles.
Delice d'hiver tölire elterjedt.
Musi koty tojás nagyságú befőzni.

Görögök: vérbélűek:

Gerizdes görög sörös magú.
*Farkas Mihály gerizdes kávézin magú.
Kaukázusi vékony héjú.
Mindszentek görögje téli.
Olasz Cardinális tömött belü.

A *gal jelölt fajokból 30 grm. 50 krét. 100 grm. 2 frt.

Sárga bélűek:

Asztrakáni téli. Parádi narancs.

Kabakfélék közül:

Spárga tök Marrov | főzésre 20 grm. 10 kr.
Patagoni fekete téli |
Turban | legjobb süttő 20 grm. 10 kr.
Uri tök |
Khinai kúrt píták és pástétomokhoz 10 gr. 10 kr.
Buzogány spárga módon elkészítve. 16 grm. 10 kr.

Honosításra ajánlható haszon- és tápnövények:

Földi mandula (leírásal) 10 grm. 15 kr.
Khinai Yám vagy kenyérgyökér tenyészleírásal 30 grm. gumósca (50—60 darab) 10 kr.
Szabadban telet kaktuszfüge szép sárga virággal és élvezhető gyümölcseivel. 1 dugványlél 10 kr.

Megrendelések Dr. Farkas Mihálynak
Üllői-út 24. sz. címzendők.

Nincs többé köhögés!!
MELL- ÉS TUDÓBAJ ELLEN!
Dr. med. Fáykiss szépezi kárpádi növénykivonat

Egy üveg ára használati utasítással 75 kr.
Caukorka 1 doboz 35 kr. Tea Egy csomag 30 kr. 20 kr. 10 kr.
Tizenöt év óta legjobb eredménnyel használták köhögés, rekedtség, katarrhus, hőkharut, nátházás (influenza), szék-mellődés, tüdőgyulladás stb. ellen. Eredetiben kapható Fáykiss József, nagy Kristóf-hoz címzett gyógyszerárban Budapestben, továbbá Török József gyógyszerárban, Király-utca. — Postai megrendelések azonnal eszközöttek.

1891. Zsigmond királyi.
Díjazott díjjal.

1891. Tisztelettel.
Arany érem.

Kwizda-féle

korneuburgi állat-táp-por

lovak, szarvasmarha és juhok számára.

Közel 40 év óta legjobb eredménnyel a legtöbb istállóban használatban, étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, a tej javítására, s a tehének tejeléseinek fokozására; lényegesen támogatja az állatok természetes ellenálló képességét járványos behatások ellen.

Ára 1 doboznak 70 kr., 1 doboznak 35 kr.

Tessék a főnöbbi védjegyre gyelni s határozottan Kwizda-féle korneuburgi marha-táp-porot kérni. Valódi minőségben a gyógyszer- és drogeriákban kapható.

Magyarországi főraktár

Török József gyógyszerár, Budapest, király-utca 12.

SZÁVOSZT ALPHONS

Budapest, Arany János-utca 11. sz. a.

Legjobb gazdasági és kerti magvak.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:

A TENGER ÉS SZERELEM
HULLÁMAI.

(HERO ÉS LEANDER.)

SZOMORÚJÁTÉK ÖT FELVONÁSBAN.

Irtá

GRILLPARZER FERENCZ.

Fordította

IVÁNYI JENŐ.

Ára füzve 30 kr. — Postán bérmentve megküldve 35 kr.

(Az „Olcso Könyvtár” 305. száma.)

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Holgypor

La
VELOUTINE
Kéjonlagos Rizspor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERESZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Horgony-Pain-Expeller.

Ezen rég jónak bizonyult bedörzsölést
csúsz, köcsvény, tagszaggatás stb. ellen
legjobban ajánlhatjuk a t. cz. közönség
figyelmébe. Egy üveg ára 40 és 70 kr.
és a legtöbb gyógyszerárban kapható.

Csak horgonyra! valódi!

1892. márcz. 183. sz. 1892. márcz.

BUDAPESTI SZEMLE

a M. Tud. Akadémia megbízásából szerkeszti

GYULAI PÁL.

TARTALOM:

Regényes lapok az élethől. (I.) Haraszti Gyulától.
Három hónap Afrikában. (1889.) (III.) — Nendtvich Károlytól.

Parnell Károly. — Zsigány Árpádtól.

Szerbia. (II.) — Hodinka Antaltól.

Klementina leánya. Regény. (II.) France Anatole után, francziából — mn. —

Költemények: Drága föld. Szász Károlytól. — Hymnus (Eroshez.) Christopolus után, új-görögből — Pecz Vilmostól.

Hofmanswaldau. — Heinrich Gusztávtól.

Középkolai reform Franciaországban. Pecz Emilől.

Értesítő: Dante: A purgatorium. Ford. Szász K. — h. b. —

Lenkei H.: Petőfi és a természet. — fg. — Clédát: Rutebeuf. — H. Gy. Pungur Gyula: A magyarországi tölcsök-félék természetrajza. — Vangel Jenő. — fg. Kemény Lajos:

A reformatio Kassán. — v. — Ignotus: A szeml. keservei. — i. — Nyílt levél a szerkesztőhöz. — Heller Ágostól.

Megjelen évenként 12-szer 10 írvny havi füzetekben. Előfizetési ára bérmentes küldéssel egész évre 12 frt, fél évre 6 frt.

Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda Budapestben.

Különös figyelemre méltó!

A hírneves Dr. FORTI-féle Sebtapasz,

mely orvosi, családi és fájdalmat csillapító hatása által biztos és gyorsan gyógyít mindenféle sebeket, égési és fagyási sebeket, hólyagos sebeket, daráz- és méhcsípéseket, bűszes sebeket és egyéb sebeket, továbbá a sebeket tisztítja, megakadályozza a fertőzést, és a sebeket gyorsan gyógyítja. A sebeket a sebtapasz által gyorsan gyógyítja, és a sebeket a sebtapasz által gyorsan gyógyítja.

A sebtapasz használata egyszerű és könnyű. A sebtapaszt a sebekre kell alkalmazni, és a sebeket a sebtapasz által gyorsan gyógyítja. A sebtapasz használata egyszerű és könnyű. A sebtapaszt a sebekre kell alkalmazni, és a sebeket a sebtapasz által gyorsan gyógyítja.

A sebtapasz használata egyszerű és könnyű. A sebtapaszt a sebekre kell alkalmazni, és a sebeket a sebtapasz által gyorsan gyógyítja.

A sebtapasz használata egyszerű és könnyű. A sebtapaszt a sebekre kell alkalmazni, és a sebeket a sebtapasz által gyorsan gyógyítja.

A sebtapasz használata egyszerű és könnyű. A sebtapaszt a sebekre kell alkalmazni, és a sebeket a sebtapasz által gyorsan gyógyítja.

A sebtapasz használata egyszerű és könnyű. A sebtapaszt a sebekre kell alkalmazni, és a sebeket a sebtapasz által gyorsan gyógyítja.

A sebtapasz használata egyszerű és könnyű. A sebtapaszt a sebekre kell alkalmazni, és a sebeket a sebtapasz által gyorsan gyógyítja.

A sebtapasz használata egyszerű és könnyű. A sebtapaszt a sebekre kell alkalmazni, és a sebeket a sebtapasz által gyorsan gyógyítja.

A sebtapasz használata egyszerű és könnyű. A sebtapaszt a sebekre kell alkalmazni, és a sebeket a sebtapasz által gyorsan gyógyítja.

A sebtapasz használata egyszerű és könnyű. A sebtapaszt a sebekre kell alkalmazni, és a sebeket a sebtapasz által gyorsan gyógyítja.

A sebtapasz használata egyszerű és könnyű. A sebtapaszt a sebekre kell alkalmazni, és a sebeket a sebtapasz által gyorsan gyógyítja.

A sebtapasz használata egyszerű és könnyű. A sebtapaszt a sebekre kell alkalmazni, és a sebeket a sebtapasz által gyorsan gyógyítja.

11. SZÁM.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 13.

XXXIX. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt fél évre — 6 +

Cseppin a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
fél évre — 4 +

Cseppin a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
fél évre — 2.50

Külföldi előfizetésekre a postai költség megfizetésével a csatlakozandó.

A FRANCZIA ÚJ MINISZTERIUM.

A mult február havában újra megbukott egyike ama kérészeletű francia kabineteknek, melyek ott egymást oly gyors tempóban követik. A bukásnak ezúttal is, mint a legtöbb-szor, kieséyes volt a bevalott oka; a titkos, de valódi ok, vagy jobban mondva cél, Constansnak, a vaskezi belügyminiszternek a mellözése volt. Mutatja ezt az új kormány összeállítása is. Ugyanis Loubet, egy régebbi kormány közmun-kaügyi minisztere bizott meg az új kabinet össze-állítással, a ki aztán akként járt el földatában, hogy Fallières igazságügyi- és Constans belügy-miniszter kivételével, a volt kabinetnek csak-nem minden irányadó tagját fölvette az újba is.

Látszólag tehát minden a régiben maradt. Valójában azonban a válság komolyabb termé- szeti, mint a külszin mutatja. Ezt bizonyítja az

is, hogy a válság tíz napig tartott és hogy alig van Franciaországnak ki-változó köztársasági államférfia, kit Carnot köztársasági elnök fel ne szoltott volna a kormányalakítás nehéztisztjének elvállalására. Töb-ben el se vállalták, azok elé pedig, a kik elvállalták, oly elháríthatlan aka-dályok gördültek, hogy egy kombi-náció a másikat követte. E nehéztisztjének okait részben Francia-országban kívül kell keresnünk. Most történt ugyanis legelőször, hogy egy francia kormány idegen hatal-makra való tekintettel állítottott egybe. E hatalmak a muszka czár és a római pápa. A legelső ember, a kivel Carnot a kormányalakítás tárgyalában érintkezésbe lépett, Ribot volt, tehát az, a kinek minisz-tersege alatt az orosz-francia nagy szeretkezés kifejlődött. A másik ha-talom, mely iránt a kabinetalakítás-nál különös tekintettel voltak, mint mondók, a római szent szék. Az egyház-ellenes radikálisok ugyanis egészen mellöztek a kormány-alkotásnál, s még Freycinet is, a ki közülök mának a miniszteriumban maradt, a Vatikán iránt engesztelő-dést volt kénytelen tanusítani, a mit annál is könnyebben megtehe-tett, mivel a szent atyának legújabb

encyclikája a köztársaságot a monarkhiával egyenlően jogos kormányformának ismeri el s az államforma iránti közönyösséget jelenti ki a katolicizmus alapelveinek.

A francia kabinet új tagjai között legjelen-tékenyebb Loubet, a minisztertanács elnöke, s egyúttal belügyminiszter, ki a szenátusból hiva-tott meg a kormányba.

Loubet miniszterelnök, kinek nevérol az új kabinet nevezetetik s kinek arezképet itt bemu-tatjuk, nagy tekintélyű és kitűnő ember Fran-cziaország mai államférfiai között. Marcanne-ban, a Drôme-departementben 1838 december 31-én született, most töltötte be tehát ötven-harmadik évét. Mindig a mérsékelt árnyalatú republikánusok közé tartozott. Húsz évig volt Montélimar maireje s 1876-ban választottott elő-szor képviselővé, mely állásában mindig a kor-mányt támogató republikánus árnyalathoz tar-

tozott. 1885-ben a szenátus tagja lett s abban mindig a pénzügyi bizottság elnökségét viselte, kivéve azt az időt, mikor 1887-ben a Tirard-miniszteriumban a közmunkák minisztere volt.

Az elnöksége alatt alakult új kormány, mely-nek rajta kívül még Cavaignac (tengerészügyi) és Ricard (igazság- és kultusz-) miniszter a tag-jai, a márczius 4-iki ülésben mutatta be magát a képviselőkamrának, mely alkalommal Loubet előterjeszté programját. E program határo-zott hangja, mely lényegesen különbözött Frey-cinetnek ugyanakkor tartott nagyon is óvatos és tartózkodó beszédétől, sokban hozzájárult annak az ellenszenvnek a leküzdésére, melylyel kine-veztetése, különösen a radikálisok táborában, találkozott. E program szerint az új kormány is meg akarja tartani elődjének alapirányát. A kormány, — mondá Loubet, — meg akarja óvni mindazon vívmányokat, melyeket az egy-házról a köztársaság elhódított, így például a védőtörvényt, mely a katoná-kötelezettséget kiterjeszti a papokra is, s az iskolatörvényt, mely a vilá-giak által vezetett iskolát fogadja el. A Rómával kötött konkordátum azon-ban fentartatik s az államnak az egy-házról való különválása elejtetik. A papáság azonban az állam törvényei iránti engedelmességre s a politikai üzemlektől tartózkodásra kötelezte-tik. Mindannak dacára azonban, hogy a képviselőkamara hallatlan többség-gel — 341 szavazattal 91 ellen — szavazott az új kormánynak bizal-mat, ennek állandóságában nem bizik a közvélemény. Constans, a volt ka-binet kiugratott belügyminisztere, félelmes ellenfél s népszerűsége most még fokozódott. Ez magyarázza meg azt, hogy az új kormány sietett a volt belügyminiszternek valamely tengerentúli kormányzóságot felajánlani, de Constans nem fogadta el ezt a csal-étket, hanem kereken kijelentette, hogy a francia szenátus ellenzéke-nek előre fog állni. S mivel sem az ed-digi politika iránya, sem a pártviszo-nyok nem változtak, a saját táma-dásai pedig az új kormány ellen egyre hevesebbek: általános a né-zet, hogy a most megoldott válságot nem sokára egy második fogja követni.

LOUBET, A FRANCZIA ÚJ MINISZTERELNÖK.

A párisi „L'Illustration” rajza után.

SCHLICK féle vasöntöde és gépgyár részv.-társ. BUDAPESTEN.

Gyár és irodák:

Városi iroda és raktár:

Fiók-raktár:

VI. külső váci-út. Podmaniczky-utca 14. Kerepesi-út 77.

Gőz- és járgány-cséplőkészületek,

számos első díjjal kitünt. Schlick-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,

mélyítő és egyetemes aczél-ekék,

eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle

egyvasu ekék, talajmivelő eszközök,

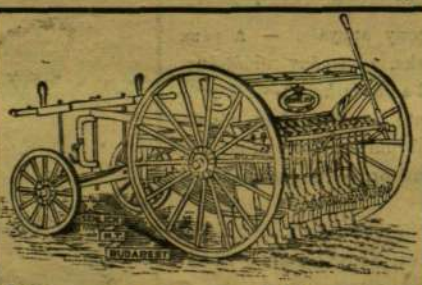
valamint

Schlick-féle szab. „HALADÁS” sorbavető gépek,

Takarmánykészítő gépek, daráló, őrlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek.

Eredeti amerikai kevéztű és marokrák arató-gépek és fűkaszáli gépek, szállít-ható mezai vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legutányosabb árak.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve

A HŐS LEÁNY.

— Tót népmóráncz szabad fordítása. —

Véres kard az egész országot bejárja,
El kell menni harczba, törökre, tatárra,
Hogy mehetnék én el? az erőm elaggott,
Öreg vagyok én már, — hogy bírnám a kardot?
Nem bírom nem bírom a lovat megülni, —
Hogy tudnám, hogy tudnám a törököt üzni?

Lányom, édes lányom, legidősebb lányom,
Menj harczba helyettem, könyörülj apádon!
«Nem megyek én, apám; már hogy is mehetnék?»
Hisz a sok töröktől halálra ijednek.»

Lányom, édes lányom, középső leányom,
Menj harczba helyettem, könyörülj apádon!
«Nem megyek én, apám; már hogy is mehetnék?»
Hisz a sok töröktől halálra ijednek!»

Lányom, édes lányom, legkisebbik lányom,
Menj harczba helyettem, könyörülj apádon!
«Elmegyek én, apám, helyetted elmegyek,
Száz ezer töröktől én meg nem ijedek!
Csínáltass, csináltass szép kivarrott mentét,
A milyent viselnék hős magyar leventék;
Ezüst sarkantyút verj szép piros csizmámra,
Kard-kötőmnek arany legyen paszomántja.
Adj nekem, adj nekem aranyszörű lovat,
Add nekem, add nekem ezüstös kardodat,
Mentémre adj nekem gyémántkőves boglart,
Paripámra nyergyet, fénylő, cifra csótárt.»

Lengő arany-haját levágatja többül
Arany-haja után még könyje se gördül.
Hófehér vállára felölti a mentét, —
Soh' se látott ember ily dőlczeg leventét!
Oldalán a sulyos szablya meg-megcsördült,
Ezüst sarkantyúja rá felelve zördült.
Deli paripáját meg-megszörögatta, —
El is elvágatott a faluból rajta.

A mikor a haját többül levágatta,
A falu legénye mind, mind sirt miatta.
A mikor a mentét felölté vállára,
Egész falu lánya felzokogott rája.
A mikor a csörgő kardját felkötötte
A falu asszonya mind sirt körülötte.
A mikor felkapott deli paripára,
Mind az egész falu zokogott utána.

El is tűnt, el is tűnt tenger messzeségbe,
El is ért, el is ért török seregébe.
Jött a török zúgva, mint fekete felhő,
A magyarság támadt, ő volt a legelső.

A mikor berontott török seregébe,
Kétszáz pogány feje hullott le elébe.
A mikor visszament, vágva, kaszabolva,
Négy száz török hullott előtte a porba.
Mikor visszafordult, hogy tovább is ölje,
Mind a sok pogányság megfutott előle.

«Hej, ki az a vitéz, az az erős, bátor?
Hozzátko elembe, megkérdem magától!»
Így szólott a király, oda is hívatta:
«Mondd, ki vagy, seregem legerősebb lovagja?»
«Nem vagyok én lovas, magyarok királyja:
Egy öreg szolgáló legkisebbik lánya!»
«Hogya legény volnál, te lennél vezérem,
De mivel leány vagy, légy a feleségem!»

SCHÖFFLIN ALADÁR.

Ez volt a nap! Ez volt csak a dicső nap!
Megvirradt a gyászba borult magyarnak.
A gondolat — börtönéből kitörve —
Tűz-szárnyakon rebhent fel a felhőbe
S szélszárkázott belőle.

Mint mikor a tenger árja megmozdul
S hegyek válnak a tűnékeny habokból,
Mint mikor egy rohanó árny szétterjed
S zengésével eget-földet megrengtet:
Úgy nőtt nagygyú e nemzet.

Eddig is csak azért látszott kicsinynek:
Gyáva porhoz lánczolták a bilincsek,
De hirtelen megunt minden rabságot
S haragosan — szeme szinte villámlott —
Talpra ugrott, fölállott.

Úgy állott fel mint egy nemzet egy teste,
Óriássá magasodott egyszerre
S az az eskü, a mit akkor eldörgött
Messze földön végigbúgott, mennydörgött,
Visszhangja is mennydörgött.

Millió szív verte vissza hangjait
Oly erővel, mely nem gyöngült meg maig
S nőjön bár a rabló-évek távola:
Mindig fölraz, mint a harczú harsona
Hangja nem hal meg soha!

Az a vér, mely riadalmát átérzé,
Nem vált bennünk manapság sem penészsze;
Szent szabadság, megharczották csatádat,
Mi sem leszünk nálatok, ti nagy árnyak,
Gyengébbek és gyávábbak!

Megesküdünk, ma is állunk szavunknak,
Nem hagyjuk el, nem is hagyjuk magunkat,
Jöjjön a harcz, legyen béke vagy vihar:
Megáll köztük rendületlen a magyar,
Megáll köztük, mert akar!

S ha galádul önkény támad ellene:
Hősi daccezal, büszkén szembe száll vele;
Azt a lánczot megragadja hirtelen,
Érez kezével visszavágja, — szent hilem, —
S tőlön rámennyörgi: «Nem!»

Endrődi Sándor.

NAPPALI SZINJÁTSZÁS.

Színészhistória.

Irta Zöldi Márton.

«Rongyos» Tóth egyike volt a legérdemesebb magyar színigazgatóknak, ki negyven esztendőn át húzta Teszpisz kordját lelkes csapatával. Csöndes, kontempláló természetű ember volt, kinek ajkai soha panasza nem fakadt, bármily bőségesen kínálkozott is az ok rá. Tudva van ugyanis, hogy a vándor művészet szekerének vonszolói között az igazgató az ostorhegyes, exponált helyzeténél fogva öt csipasz ostor hegye legélesebben. No, de józan filozófiája megvédelmezte a jeles színigazgatót minden kishitűség ellen; nagyon korán leszámolt, sőt megbarátkozott azzal a tényvel, hogy a vidéki színigazgató szalmazsákját a sors néha szerb tövissekkal béleli. Minthogy ezen nem változtatható: egyszerűen belenyugodott.

Minden büszkesége a «rongyos» előnévben összpontosult. A feudális korszak legharapósabb arisztokratái és oligarkhái nem voltak rártóssabbak czímereikre, mint ő e predikátumra, melyhez nem fejedelmi kegy vagy őseinek hadverő érdemei folytán, hanem a maga emberségéből jutott. Bátran elmondhatom, hogy ez a «rongyos» titulus aczélozta soha nem ernyedő becsúgyát újabb küzdelmekre.

Honnan jutott hozzá?
E kérdés annyival is jogosultabb, mert hosszú pályája alatt élő ember sem atilláján, sem csontos lábcsáraihoz ránczosan illeszkedő, zsírnóros magyar nadrágján folytonossági hiányt nem észlelhetett. A legrátartóssabb francia szénator nem ügyelhet nagyobb műgonddal külsejére, mint a mi direktorunk, kit az egész színvilág «rongyos»-nak nevezett.

Sietek kijelenteni, hogy Tóth uram ez elnevezésre egy igen különös szenvedélye révén tett szert, a mely abból állott, hogy a hány «rongyos» színész társaságához vetődött, azt ő tetőtől talpig új ruhába bujtatta.

Minthogy pedig «rongyos» színészekben soha sem volt hiányosság, a buzgó direktor egész élete fogytáig kényelmesen hódolhatott szenvedélyének, a mi igazgatói jövedelmét bőségesen felemésztette.

A fátum nem volna fátum, ha nem úgy intézkedett volna, hogy mindaddig öltöztessen rongyos színészeket, míg végre maga is lerongyolódott. Ez nagy keserűséggel töltötte el humánus szívét; nem a tényt fájlalta, hanem következményei félemlítették meg. A keserűség e napjainban nem egyszer fakadt illetlen sóhajtásokra:

— Hej, haj! Ha így lerongyosodom, nem sokáig fognak «rongyos» Tóthnak hívni.
Hanem még ennél is jobban ki hozta sodrából az az eset, mely vele Nagy-Atádon esett meg. Csöndesen pipázgatva ült rendezőjével, midőn a szomszéd falu református lelkesze nyit be hozzá. Bemutatja magát s előadja jövétele okát.

— Édes direktor uram, — mondá az agg lelkes ünnepies hangon, — nagy kéréssel járlok az urak elé.

— Már olyat nem kérhet tiszteletes uram, a mit még ne tennék.

— Negyedéve annak, hogy Lajos testvéröcsém meghalt, gimnáziumi tanár volt Kaposvárt.

— Ösmertem, — mondá Dernő, — nagyon jó színházlátogató volt, mindig a kis leányával együtt járt.

— Ép erről a kis leányról van szó, — folytatá a tiszteletes, — a ki különben már nagy leány, tizenkilenc éves. Apja halála óta természetesen nálam van, úgy örzöm, ápolom, mint öregségemnek szeme-fényét. De az utóbbi esztendőben nagyon sok nyugtalan éjszakát szenvedett, egyre határozottabban azt mondogatta, hogy színész nő akar lenni.

— Hm. És van tehetsége?

— Ez a bökkenő; azt hiszem semmi. Se alakja, se hangja, csak rajongó vágyakozása. Bizonyos vagyok benne, hogy nagyon szerencsétlen lesz az önképzésénél, mert magam is három ösmertem követelményeit, mert magam is három esztendőig Thália papja voltam, mielőtt az Úr szolgálójának szegődtem.

A színészek mindig heves rokonszenvet éreznek az iránt, ki valaha pályájuk kenyerét ette, már csak azért is, mert az eszméjükről megérti

s velük érez. Az igazgató és rendező nagy szeretettel csüggött az agg lelkes szavain, ki három éves színész múltjából sok érdekes apróságot tudott elbeszélni. Szóval a három férfiú ösztönösen megnyílt szívvel érintkezett egymással, s hosszan tanakodtak a felől, hogy a kis Nelli miként riaszassák vissza a nem neki való pályától.

— Nagyon bajos dolog, — mondá Tóth igazgató, — itt van a feleségem, negyvenkét év óta nem bírom vele megértetni, hogy nincs tehetsége. Még most is szivgöresöket kap, ha más játssza Grizeldiszt.

Dernő eleinte nem vett részt a társalgásban, valami fölött tűnődni látszott, összevont szemöldökkel hosszasan mérgette a piafot, míg végre diadalmasan így kiáltott föl?

— Megvan! Kieszelttem a módját.

— Igazán?

— Azt hiszem, helyes csapások vagyok. Az eszme ugyan nem az enyim, hanem Garrické.

— Garrické?

— Igen, a világhírű angol színészé. Ismerik azt a pompás vigjátékot, melyben egy angol lord arra kéri a nagy művészt, hogy leányát ábrándítsa ki... Garrick megjelenik... a leány benne ünnepli a színpadi ideálját... a nagy mester azonban oly utálatos vonásokat tüntet föl lényében, hogy a szép miss borzalommal fordul el tőle. A színpadért rajongót egy színpadi jelenéssel ábrándítja ki. Nos, mi is alkalmasni fogjuk e művészeti homeopátiás módszert. Ennyi az egész.

— Igen, de hol veszünk Garricket? — kérde a direktor. Dernő kész volt a válaszzsal.

— A hol nincs kiváló művészi erő, ott az ensemble-lal kell hatni.

— Tehát azt gondolja...?

— Igenis azt gondolom, hogy az egész társaság együtt majd csak kitesz egy Garricket. A tiszteletes úr behozza a kis leányt, direktor uram szerződteti, mi pedig az első próbán rendezünk neki egy oly drasztikus scéna, a mely alaposan kigyógyítja. Fogadom, hogy lélekszakadva fut haza a lelkeszlakba.

A terv zseniálisnak tetszett, erősen bizakodtak sikerében. A tiszteletes elhozta Nagy-Atádra hűgát s öszinte könyek között vált meg tőle.

A kis Nellike vékonyka természetével egy megfélemlített özikéhez hasonlított, csak nagy fekete szemei árulták el, hogy tele van ábránddal és rajongással.

Dernő nagy műgonddal készítette elő az a la Garrick-jelenést. A külső hatás okáért szigorúan meghagyta a «rongyosok»-nak, hogy a diszpróbára abban az öltözetben jelenjenek meg, a melyben a társulatuk vetődtek.

Mikor Nelli kisasszony tíz órakor az arénába belépett, éktelen ordítás ütötte meg füleit. A színpadon egy csomó «rongyos» keringett nagy sörös poharakkal kezükben. Az egyik hason elterülve fekiadt színpad-hosszat s mélyen aludni látszott. A többiek lábukkal rugdosták s költögetni igyekeztek.

— Kéj fel, te disznó, ha a direktor meglát, kitudódik az egész.

A rugdosott maga Dernő volt. Lomhán föltápaszkodott, megdörzsölte ökleivel kezeit s a részeket bárgyú tekintetével körülnézett.

— Tyűh! de meleg van, — mondá nagyokat fuja, — milyen fureskát álmodtam, bivalyok tapostak rajtam. Adjatok valamit inni, valamit enni. Van-e még abból a szardiniából?

— Hogyne volna. Ugyancsak jól megdézsmáltad.

— A kucsebert? Meghiszem azt! Hahaha! Együtt ittunk hajnalig a koresmában. Hanem az a vékonypéznő német nem győzte a homoki bort. Az asztal alá ittam. Hahaha! A kosara meg az asztal tetején volt azzal a zacskóval együtt. Elkésztem játszani. Tudjátok, no, játszani. Mindig azt a számot tettem meg, a mi kijött. Hahaha! Elnyerem az egész kosarat... világos... el is hoztam. Ott van a diszletes ferslőgbe. Hozzatok egy kis szardiniát belőle, hadd villásreggelizzem.

Nelli kisasszony eleinte azt hitte, hogy a próba folyik s hogy az az éktelen zsivaj valamelyik szindarab keretéből való. Képzeltető eliszonyodása, midőn látja, hogy a kucseberes kosarat csakugyan előhozzák s valamennyien tobzódni kezdenek a sok fügebén, narancsban, datolyában s egyéb csemegefélében. A kiürlt cukros skatulyák csak úgy röpkedtek szíjjel. A mellett

ez a sok rongyos, részeg alak egyre kacagott, ordított, énekelt.

— Úr Isten! — mondá magában, — hisz ezek tolvajok, tudva idegen vagyonban turkálnak.

Epen ki akart menekülni észrevétlenül, midőn a legrongyosabbak egyike feléje tart s egy marok papírba burkolt cukrocskát kínál feléje.

— Ámbár nincs szerencsém ösmerni, de ha tetszik.

— Köszönöm, nem kell.

— Nagyon fáján cukrocskák, likörrel vannak bélelve. Tessék nagyacsokám.

— Nem szoktam édességgel élni.

— Nem-e? Pedig oly cukrosnak néz ki. Hehe!

A tolakodó oly mozdulatot tett, mintha arcát akarná megcsipkedni. Nelli egy ugrással a kakasülőre menekült.

E pillanatban fegyverzőre hallik. Az aréna külső ajtója föltáratul s azon két pandur kíséretében a csendbiztos lép be. A rongyosok egy szempillantás alatt eltűnnek a színpadok között, csak Nelli gavallérja volt látható. Ezt az egyik pandur rögtön nyakon csípte, és a csendbiztos elé vezeti, ki bajuszán nagyot pöndörítve, harsány hangon így kiált föl:

— Hol van az a vén lókötő, az czimeres gazember?

— A direktort tetszik keresni, csendbiztos uram?

— Azt hát, a fejével akarok számolni.

— Mindjárt elhívom.

A rongyos eltűnik s nem is kerül többé vizsgáló. A csendbiztos csunya átkozódást visz véghez.

— Szíjat hasítok a hátukból, vasra veretem, gúzsba köttem valamennyit. Hisz ezek a sátoros cigányok is rosszabbak.

E közben a kucsebernek öltözött színész is megjelenik, és ürlött ordítással rohant a színpadra, fölkapja kosarat, belenez s megsemmisülten egy székbe veti magát.

— Üres! Üres! Mindent megzabáltak! Oh, jemine-jemine!

— Ne busuljon, — biztatá a csendbiztos, — majd kivásalom belőlük.

— Nini! Komiszárny ur! Áz á tolvaj, áz, most akárja a kerítésen átugrani, áz á hosszú pófájú. Ismerek jól, per tu pajtás a gázember.

— Csipd meg, Gyuri! — kommandirozza a csendbiztos, — vasalod meg kezét s lábát. Csak a fejét üsd, hogy meg ne sántuljon. De a derekát ne sajnáld, nem apád!

Nelli idegeit ez a jól előkészített drasztikus jelenet oly rohammal lepte meg, hogy szédülten összeesett a karzatán. A csendbiztosnak öltözött színész észrevette ezt s azonnal abba hagyta a komédiázást.

Félórával később az igazgató szobájában tért magához. Az öreg Tóth és neje szeretettel ápolták s azt kérdezték először is tőle, hogy nem akar-e hazamenni nagybátyjához.

— Nem! — mondá nagy sötét szeméit kimondhatatlan melegséggel az igazgatónéra függesztve, — én színész nő akarok lenni.

A direktor kétségbeesetten kereste föl Dernőt.

— No, hát mit mond ehhez? — kérde jajveszékelye.

— Édes Istenem! Semmit. Színész nő fog lenni, punktum. Ezt ebből a betegségből nem gyógyítja ki semmiféle Garrick. Különben is, — tévé hozzá némi gondolkodás után, — azt hiszem, könnyebb valamit szindarabban megírni, mint az életben elprodukálni...

A TALPAS TÓTOK.

Szegény Janók, sorsuk már ő nekik, hogy kevés keresményért sokat dolgozzanak.

A regényes felvidéknek lombtakarta erdős csúcain, visszhangzó bércek, sziklás hegykatlanok között, a hol a fenyőfa felhőt támogat, s a hol már nem terem egyéb, mint zab, árpa, krumpli, ott születnek a mi tótjaink.

Az erdők sűrű lombján áttört napsugár élesen török meg a fejszék csillámló fokán, a sziklatő messze veri vissza a munkás fejszék csattogását s az izzadó favágók egyhangú, hol borongó, hol vig dalát.

Mert vig dala is van a szegénynek, az megvigasztalja.

Szegény, mint a templom egere, szapora,

mint a házi nyúl. Kora tavasztól késő őszig kinn van az erdőn nagyszámu családjával együtt, döntögeti a szálal fenyőt, — talpnak, deszkának való fát, — viszi messze határra, fátáradva küzd és dolgozik hangyasorgalommal egész éven át, s még sem keres meg többet, mint a mennyibe egy alföldi névnap kerül.

Az erdők vízmosása az ő csatornájuk, abba taszítják a ledöntött fát, s az áldott hegyi víz leviszi nekik a völgybe, ott azután talpba verik, deszkát fűrészelnek belőle, zsinolynek faragják, s a Vágra hengerítik. Hogy örülnek neki a szegények, pedig még ez eddig csak a fele munka, még a java vesződség hátra van: a leszállítás.

Ha fátaszó is a favágás, faragás, könnyűnek tetszik az nekik otthon, mert hisz gyerekestől, feleségestől vannak kűnn az erdőn és a szegény tót szereti a családját s az ő szíve is tud melegen koczogni.

Es most utra kelni, itt hagyni hónapokra el-tartó időre a sok kis Petrót, Gyurót, Vendelkót, Janót (azt hiszem, több név nem terjed a tót kalendáriom), a kevésbbé karsu, mint inkább érzékeny Ancsát, Mariankát, a kik bizony föleszik azt az egy pár verem krumplit meg a zsiradékot, mire a családok, remélhetőleg tele tűszövel, haza kerülnek, — nagyon keserves.

Ha készen áll a talp az indulásra, megrakva erősen deszkával avagy zsinolylyal, imádkoznak szeliden, bepálíknak erősen, s aztán, isten nevében viszi őket a Vág puha hulláma lefelé. Csendes nyári estén, a mikor ezer kis csillag fénye reng, tündöklök a Dunán, sokan elnézik gyönyörködve, mint úsznak a vizen a pásztortüzek, mint tükröződik a láng nyelve ugrándozva a habon, néha tiz—húsz, több is, egymásután. Milyen regényes, milyen misztikus a kékes éjszakában uszó lángosport, e sok meleg tűz, mely felett fazékban kotyvalék szópóg, körülötte szegény Janók guggolnak, hallgatják búskomor korgását éhes gyomraiknak. Bizony regényes az ő utazásuk. Lenn a Dunán, a Vágon csak látszik annak. Fenn azonban csakugyan az.

Mennyi küzdés, mennyi gát ellenzi útjokat és mennyi félelem kíséri őket. Fenn a Vág sebes folyású, rohamos, tele zátonnyal és vizeséssel, erről ügyesen leesni, — fára, ruhára, butykosra vigyázni, — amazon fenn nem akadni, azt bőlesen kikerülni, nagy vigyázatot és gondot igényel. Alább már csendesebb is, mélyebb is a víz folyása, vizesésre, zátonyra már itt nem akadnak. Valóságos öröm volna itt utazni, ha molnárok nem volnának a világon. Azok szeretik ám csak egymást, a molnárok meg a talpas tótok, áldják is egymást mint a szuhai malmot, a melyikbe hétszer ütött bele a mennykő. Soha semmi veszedelemben a tót jobban nem imád-

letben tartott kődarab utólag a nyaka közé ne repüljön. Erről tudja meg ő, hogy már e vidéken más nép lakik. Azért a tótok a határkövet ilyen repülő alakban képzelik maguknak.

Fél a molnároktól nagyon, de még jobban a komáromi vonatoktól. Inkább zátonyra kormányozza a talpat, sem hogy a vonatoktól elmenne még csak közel is kerüljön. Mert azok, ha csak lehet, megteszik, hogy lesodorják őket erővel a vonatoktól.

Kitér neki, a legalázatosabban meg is süvegei, csak hogy baj ne legyen; de ez mind nem segít. Lehetetlen az, hogy veszedekés nélkül találkozzék a büszke vonatós a «Janókkal». Ha «casus belli» nem akad, terem, — ha már egyebet nem tehet, legalább odakiáltja nekik: «Jano kukk!»

Ez az, a mi — az isten tudja mért — minden Janónak vérének felkavarja, előnti epével.

SEPRŰS TÓT.

TALPAS TÓTOK UTAZÁSA A VÁGON LEFELÉ.

Feszt Árpád rajza.

közik, molnár cifrában nem káromkodik, mint mikor a talp malom felé közeledik.

Lárma, átok, bozsemej, fenyegetés, iparkodás, imádkozás valahogy csak elhárítják a veszélyt, megfeszíti a szegény tót minden erejét s úgy lapátol, úgy kormányoz, hogy a malmot minél messzebb kikerülje. Persze nem lenne jó egyikre nézve sem, ha neki vinné a viz a malomnak. De annyira még sem bírja elkerülni a Vágon, hogy a malomból egy pár mindig kész-

Minden egyebet eltűr alázatos természete — de az a «kukk» kihozza sodrából. És ezt minden gyerek a fejéhez vághatja, utána kiabálhatja és kiabálja is. Sok véres verekedésre adott már alkalmat ez a «kukk». Pedig mindig ő húzza a rövidebbet, és ezt még sem tűrheti szó nélkül. Mintha legszentebb érzelmeit sértené e szó és uton-utófélen hallania kell, mert senki sem állja meg, hogy e szót oda ne vesse neki.

Sok küzdelem és sok vízály után kikötnek

végül is a Duna partjain. Rév-Komárom mellett szakad bele a Vág, annak a deltája az első nagy állomásuk. Hogy csillog a sok világos sárga deszka, talp a szőke víz színén. Ott pi-hennek meg először. Legtöbbje ott is adja el az áruját s boldog örömmel issza meg a «Becsali csárdában» az áldomást s tüzőjébe takarva a «pizkét», siet haza övéhez.

De egyedül nem igen indul egy sem, ácsorog inkább napokig, megvárja, míg több pajtása is akad, ki szerencsésen túladvá áruin, szintén haza felé tart. Nyolczan-tizen indulnak el s bármi széles az országot, egymásután mennek mindig, a mint keskeny hegyi utakon hozzá-szoktak, s úgy diskurálnak előre-hátra. Ha énekelnek, csak azt az egy nótát fújják még 49 óta:

Uzs Komáromi nabi bombaju,
Komendári komendáruju, stb.

a mi annyit tesz:

Komáromot már megbombázzák,
A kommandánsok kommandíroznak, stb.

Öreg emberek azt mondják, hogy az ötven évesekben sokkal szomorubb volt melódiájuk, — most mintha vidámabban szólna. Pedig az ő állapotuk most is csak olyan, mint volt akkor...

Otthon nagy örömmel várja a család, csendes egyhangú nyomorúságban élnek át a zord telet s a ki azalatt meg nem hal, tavasz derültével ismét döngeti a fákát a napos erdőkben.

FESZTY ÁRPÁD.

A KONGO-VIDÉK EMBEREVŐ LAKOSAI.

Westmark Tivadar uti élményei Közép-Afrikában.

Stanley Henrik világhírű útja a «legsötétebb Afrikában», melyről annak idején az összes lapok, s mi is többször és részletesen emlékeztünk meg, ma már egészen ismeretes hangzásúvá tette nálunk is a Kongo nevet. Erre a népszerűsége támaszkodva, Stanley egy régibb utitársa, a svéd Westmark Tivadar, ki 1883—1885 között 15 hónapig szolgált Stanley alatt a Kongo vidékén, nyilvános előadást tart f. hó 14-én Budapesten, a melyhez hasonló tárgyú előadásokat tartott már Európa több fővárosában is, különös részletességgel szólva a Kongo kifolyásánál lakó Bangala néptörzsről, melyet alkalmi volt közelről megismernie. Előadása nyomán jegyzünk fel itt néhány adatot s közlünk néhány ide vonatkozó képet is, melyek eredeti vázlatát maga Westmark készítette.

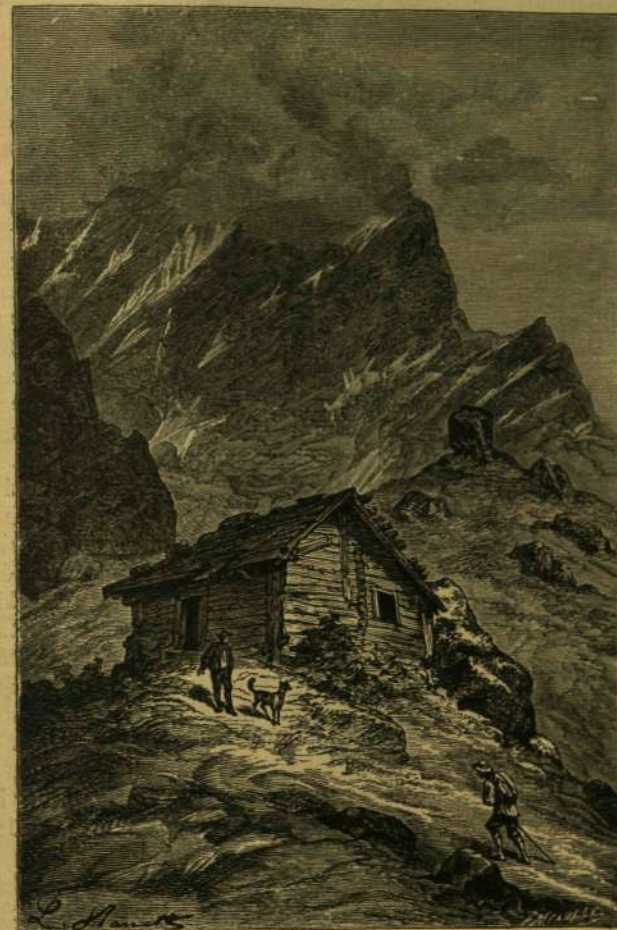
Az emberhús-evés a bangaláknál egészen rendes szokás. Nem azért eszik meg embertársaikat, mint némely más kannibálok, mert babonásan azt hiszik, hogy a megevett előnyös sajátosságait így szerzik meg maguknak, s nem is azért, mert ellenségeiken ily módon akarnak bosszút állani, hanem kizárólag, mivel az emberhús jól ízlik

éreznek e kegyetlenség miatt. Teljesen meg vannak győződve arról, hogy rabszolgáikkal éppen úgy bánhatnak, mint a juhokkal vagy más házi állatokkal. Sőt különös izlésük is van. Kiváló csemegének tartják a fiatal leányok húsát s első sorban a porzóságos füleket.

Westmark, ki több ízben igyekezett a banga-

fehérek lesznek s ez természetesen olyan előtűk, mintha ördögökké változnának.

Nem kerülheték ki azonban a veszedelmet egészen Westmark emberei. Egyszer két haussa-néger eredetű katonáját küldte ki egyik szomszéd faluba, hogy a benszülöttektől élelmi szereket hozzanak. A bangalák, mint képünkön

PÁSZTOR-KUNYHÓ.

SZIKLÁS TÁJ.

FENYŐ-ERDŐ.

ZSOLNA VIDÉKÉRŐL.

KÉPEK A HEGYVIDÉKRŐL.

nekik s oly kiváló peccenyének tartják, melyet, különösen nagyobb lakomák alkalmával, a tyúk, kecské és juhok mellett is nagyon nehezen nélkülözhetnek. A szerencsétlen áldozatokat különös módon készítik elő. Először három-négy napon át áztatják őket vízben, azután összetörlik láb- és kézesontjaikat, s ily állapotban 12—20 óráig hagyják a forró napon őket s csak a hosszas kínzás után ölik meg s a húst bat órán át főzik. Lelkiismereti furdalásokat éppen nem

látnak ezen szokás embertelen voltát megmagyarázni, süket füleknek beszélt. «Mi nem eszünk embereket, csak rabszolgákat, hadifoglyokat s elítélt bűnösöket. S ti nem is tudjátok, mily jóízű a fiatal leányka füle pálmaj-mártással és megszóva.» Szerencsére maga Westmark nem forgott veszélyben, részint azért, mert vézna legényke s a bangalák a kövéreket különösen szeretik, de még inkább azért, mert babonás hitük szerint, ha fehér embert esznek, haláluk után ők is

is láthatjuk, az emberevő finnyás izlésével rögtön összetapogatták a katonákat s mivel húsokat jó peccenyének tartották, rögtön tanácsot tartottak s elhatározták, hogy a katonákat visszatérőben elfogják és megeszik s a kiváló lakomára több más főnököt is meghívják. A katonák szerencsére azonban egy Ignamalembé nevű főnök, jó borra valóra számíttva, elárulta társainak számukát a fehéreknek, kik gondoskodtak arról, hogy a veszélyben forgó haussa-katonákat biz-

tos fedezet alatt vizen szállítsák vissza. Midőn a csónak a falu mellett elment, a lakosok nagy méregbe jöttek s dühösen szidták Ignamalembet. *Ward Herbert*, egyik szintén e környéken élt angol utazó, egyenesen azt írja, hogy az ő ott tartózkodása alatt minden héten volt ily kannibál lakoma a bangalák között, s a kegyetlen szokás az ő szövetségeseire is kiterjedt. *Westmark* is hallott egy főnökről, ki egymásután hét nejét ette meg.

Különösen divatos az emberhús-evés a főnökök halála esetén. Ilyenkor a nők karban énekelik a gyászénekeket, s jaj annak, ki, habár nem érzi is, fájdalmat nem mutat, mert rögtön gyanakodnak, hogy az elhunyt halálában részes. Ily esetekben rendszeren isten-ítéletet tartanak méreg ivása által, mely az illetőt természetesen legtöbbször megöli. A főnökök halálakor tömeges emberáldozatok fordulnak elő. *Casati* elbeszélése szerint *Kamrasi* Undzoros király halálakor a holttesttel együtt elevenen eltemették hat nejét s egy kis fiút, az utóbbit úgy, hogy a halott lábánál üve pipát és dohánytartót nyujtott neki. A sir fölött is öldöstek le embereket. A bangalák ilyenkor meg is eszik a leöldösteiket. Ha nagyon magas rangú a halott, egyszerre 50 nőt, gyermeket és rabszolgát is megölnek. A temetés napján a halálra ítélt özvegyeknek minden haját kitépik s azután az áldozat helyén egy magas tuskóra kötik a fejüket hosszú pallossal levágják. A megöltek közül csak a halott kedvencz nőt s egy pár mást temetnek el vele, túlnyomólag az öreg embereket és asszonyokat. A másik rész, a fiatal férfiak és nők, lakoma tárgyai s három napig is élőködnek rajtuk.

A bangalák között alapított *Kongo* gyarmat európai parancsnokai minden lehetőt elkövettek, hogy az emberhús-evés borzasztó szokását megszüntessék, de a teleptől távolabb eső falvakban egyáltalán nem sikerült ez, sőt a bangalák még most is büszkék arra, hogy sok embert ettek meg s ezért a hullák már megsárgult vagy megfehéredett koponyáit rendszeren felfüggesztik a házak előtt egy fura avagy magukra a ház gerendáira is, mert azok száma az ő fontosságukat és vitéségüket jelenti.

Westmark különben előadásában nemcsak a bangalák kannibál szokásairól emlékezik meg, hanem más afrikai élményeiről is s különösen sokat beszél Stanleyről, kit rendkívül érélyes és nagytehetségű embernek tart, de önzését és erőszakosságait habozás nélkül elítéli.

Fejtegetéseinek ezt a részét bizonyos hevességgel adja elő. Egyenesen vádolja Stanleyt azzal, hogy rabszolgákkal kereskedett s pénzszerezés volt működésének főoka. Minden állomás szervezéseért százezer frankot kapott a belga királytól s mivel elegendő számú ember állott rendelkezése alatt, egész könnyedén rakatott össze néhány kunyhót, hogy a pénzt megszerezze. Azokat, kiket felügyelésére küldtek, erősen üldözte, sőt a híres német földrajzi tudóst, Peschnel Löschöt, árulókép a négekkel akarta lemeszáróztatni. Sok adatot hoz fel szivtelen erőszakoskodása mellett, s ezek közt három ami közös hadseregünkben a Kongo állam szolgálatába lépett tiszt esetét, kik közül Schaumann budapesti, Kalina prágai és Luksich vagy magyar vagy dalmát születésű ifjú katona tiszt volt. Mindhárom Stanley szivtelenségének áldozata lett, Luksichot különben maga ölte meg az által, hogy súlyos betegségében kényszerítette felkelni s a midőn ez meghalt, haragját és ellenszenvét azzal is kitüntette, hogy holttestét nem temette el, hanem a Kongóba dobatta a krokodiloknak.

Westmark nem az első, ki Stanley ellenében ily panaszokat sorol fel és ily vádakot emel, s általában véve ma már elismerik, hogy Stanley erőszakos ember; s erőszakos eszközök alkalmazásával erőszakosan járt el. Azonban kétségtelen, hogy oly nagyszerű munkák végrehajtásához erély szükséges, s az erély szigorú alkalmazását alig egy lépés választja el az erőszakosságtól. Az is bizonyos, hogy Stanley emberei között sok volt a kalandhajhász, könnyelmű ember, a kikkel szemben rendkívüli eszközök alkalmazása bizonyos pontig jogosultnak mondható, *Westmark* azonban azon véleményének ad kifejezést, hogy Stanley erőszakosságban és kegyetlenségben túlmént a megengedhető határokon.

AZ 1892-KI NAGY HÁBORÚ.

— Jövendölés. — (Folytatás.)

A fentebbi cím alatt a Londonban megjelenő „Black and White” („Fekete és fehér”) című angol képes hetilap érdekesen és ritka katonai szakavatósággal írja le a jövő, 1892-ki nagy háborút, s mint ez a szerző felfogása szerint valószínűleg le fog folyni. E nagy háború előzményeit s előrelátható eseményeit a szerző úgy írja le, mintha már megtörténtek volna s mint azt katonai és politikai szakemberek, a nemzetközi politika, valamint a hadászat terén jól ismert tekintélyek elképzelik és valószínűnek tartják.

Haditanács Rómában.

A vezérkari épületben megtartott haditanács tárgyalásai leginkább a felett folytak, hány hadtestet kell *Franciaország* ellen küldeni, és hányra lesz szükség a tengerpartok védelmére. Minthogy Anglia eddigelé tényleg nem csatlakozott a hármass szövetséghez, hajóhadának közreműködésére alig lehet számítani, s így a tengerpartokat legalább négy hadtesttel kell megrakni, nehogy a francziák Marseillesből vagy Toulonból kiindulva, az olasz partokat elfoglalhassák. Franciaország eddigelé tizenhárom hadtestet indított meg a Rajna felé. A haditanácsban végre a vezérkari főnök: *Cosenz* tábornok terve lön elfogadva, mely szerint az 1., 2., 3. és 4-ik hadtest a francziák oldaléka ellen működjön, míg a 6. és 7-ik hadtest, mint tartalék, az események lefolyásához képest kénél tartva, esetleg a francziák mozdulatait a Rajna déli tartományában figyelemmel kísérik. Ezen alkalommal megjegyzem, hogy *Rudini* marquis a német-olasz szövetségről felvett okmányt közzétette. Az okmányból kitűnik, hogy a két ország közt dacz- s védszövetség áll fenn, melynek folytán háboru esetére ezen államok egymást segíteni kötelesek.

Ütközet az olaszok és francziák között.

Az első komoly összecütközés francziák és olaszok közt *Mentone* közelében történt. Az olaszok az 1-ső és 3-ik hadtestet, a Mont-Cenis-en át a francia sereg oldalékaiba küldték, mi által ennek tevékenységét, kivált a *Rajna* mentében, tetemesen megnehezítették. *Costebellenél* a francia csapatok visszavonultak ugyan, de mindez még nem bír döntő befolyással a hadjárat eredményére, mivel Toulont, honnan a francziák mindig erős csapattesteket hozhatnak elő, az olasz hajóhad ostromzár alá nem veheti. A helyzet mindenesetre az által leend egyszerűsítve, ha *Ricotti* tábornok két hadtestével az Alpesekből a Mont-Cenis oldaláról a Rhone völgyébe jutand. Akkorára talán az egész háboru sorsa el lesz döntve a Viszula és Rajna partjain. *Costebellenél* az olasz dicsőidások és alpinik — vadászok — vitélül megverekedtek a francia dragonyosokkal, melyeket az olasz hadihajók ürlövegei a part mentéről leszorítottak. A csata után *Vilmos* császár Umberto király távirati értesítésére azt válaszolta, hogy az olasz csapatok oly dolgokat vittek véghez, melyekre porosz bajtársaik is büszkék lehetnének.

Az angol csapatok partra szállása Trapezuntánál. Salisbury lord beszéde a helyzetről.

London, május 14.

Levelezőnk értesítése az angol csapatoknak Trapezuntánál történt partra szállásáról csak máj. 7-én érkezett Londonba. Ezalatt — május 3-án — a parlament elrendelte a három királyságban lévő összes tartalékosok mozgósítását. Május 6-án *Balfour* kijelentette, hogy 10-én az alsóházolt tíz milliónyi hitelt fog kérni és a milícia behívását indítványozandja. E hír hallatára a szabadelvű párt vezérfeiai egy *Gladstone* házána tartott tanácskozás után elhatározták, hogy *Kimberley* lord május 9-én e tárgyban *Salisbury* külügyért interpellálja, a miről ez utóbbi értesítve is lön. A lordok háza május 9-én délután egészen megtelt, mindenki feszült figyelemmel hallgatta *Kimberley* lordot. A walesi és edinburghi herceg, valamint a királyi család többi férfi tagja szintén megjelent, míg az erkélyeken a főnemesség hölgyei foglaltak helyet. *Kimberley* lord kérdéseire *Salisbury* külügyér következőket adta elő válaszul:

„Kétségtelenül mindnyájan meg vagyunk arról győződve, hogy a törvényhozó testület Anglia becsületének és érdekeinek megóvására mindent

el fog követni. Mi sohasem buzdítottuk a szultánt arra, hogy keresztény alattvalóival rosszul bánjon, de viszont ez utóbbiak érdekeit szem előtt kell tartanunk. Nem engedhetjük meg, hogy Oroszország a független balkáni államokat letiporja s azt sem nézhetjük el, hogy Kiszázia népei orosz uralom alá jussanak. E három kérdésben rejlik külügyi politikánk súlypontja. Mostandig Oroszországgal még békében élünk, de miután ez utóbbi hatalmasság Bulgáriát a tenger felől megtámadta, ki kell jelentenem, hogy mi Bulgária leigázását Oroszországnak meg nem engedhetjük. Ennélfogva a szultán beleegyezésével hajóhadunk *Sir George Tryon* vezénylete alatt megjelent a Fekete-tengeren, egyuttal pedig arról értesítettük a czárt, hogy több csapat szállítását Várna felé ezentúl tűrni nem fogjuk. Ennek folytán tegnap vett jelentések szerint az orosz hajóhad Szebasztopolba vonult vissza. Várnát az oroszok ellen ötezer bolgár katona védelmezi s a fényes porta beleegyezésünkkel e fontos állomás megtarthatására tekintélyes számú haderőt küldött oda. Az általános katonai ügyeket illetőleg nem tartom czélszerűnek, hogy azokat e pillanatban nyilvános tanácskozás tárgyává tegyük. Antwerpen megszállása még korántsem jelenti a háború kitörését, sőt felfogásom szerint ezt inkább megakadályozhatja. Egyelőre csak arra kérem önöket, hogy sokféle irányuló tanácsok és bizalmatlankodás által Anglia erejét és tekintélyét ne csorbitsák meg. E pillanatban határozottan kinyilatkoztatott elveink és követeléseink folytán a világbéke fentartását érhetjük el, ha pedig ez nem sikerülne, háború esetére a nemzet egyhangú akarata a győzelem esélyeinek felét számunkra biztosítandja.”

Erre *Balfour* a kívánt 10 milliónyi hitel megszavazását kérte, melyet a ház — 412 szavazattal 17 ellen — meg is adott.

Az első angol hadtest mozgósítása.

A tartalék behívása.

Sir Evelyn Wood tábornok vezénylete alatt az első hadtest egy része Antwerpenbe indulván, az aldershoti táborban legfeljebb tizenkétezer ember maradt együtt, mely haderőt szükség esetére a Londonban állomásozó gyalog és lovas testőrséggel, nemkülönben két tábori lovas üteggel lehetett volna megtoldani. Ámde köztudomás szerint, a testőrség kivételével, az egész országban nincsen zászlóalj, melyet tüstént tényleges tábori szolgálatra lehetne alkalmazni. Ez okból a tartalék mozgósítását kellett elrendelni, a mint azt *Balfour* az alsóházának május 2-án tartott ülésében előlegesen be is jelentette. A 2-ik hadtest parancsnokságát *Connaught* herceg veendő át.

Minden esetre nagy hátrány, hogy az új löfegyver forgatására a tartalékosokat csak most kell betanítani, habár ez az afrikai csatátereken gyakorlatilag eléggé kiképzett legénységnek hamar fog menni. A füstnélküli lőpor hatása sem hozandja zavarba embereinket, kik a Zulu-kafferek nyilait előtt meg nem hátráltak.

Az 1-ső hadtest nagyobb része május 8-ikán pontban déli 12 órakor indult North-Woolwichből s így ugyanazon a napon és órában, a melyen ezeltől tíz évvel — 1882-ben — az angol csapatok Egyiptomba indultak.

Oroszország Angliának hadat izen.

Tryon tengernagy a Fekete-tengerről elvonom.

London, május 21.

Az események a múlt hét óta nagyot fejlődtek. Május 16-ikán Oroszország, melynek a keleten lévő csapatjainkhoz érkezett utasítások tudomására jutottak, nekünk azonnali hadat izent. Franciaországban az ellenünk megindult mozgalmas izgatottság legnagyobb fokát érte el, s csakis a mostani miniszterek bölcsességének tulajdonítható, hogy szakadásra nem került a dolog. Május hó 18-án egy távirat azt jelezte, hogy *Tryon* tengernagy az orosz hajóhadnak Szebasztopolba történt visszavonulása után az egész hajóhadnál a Fekete-tengert elhagyta és jelenleg *Malta* alatt horgonyoz. Az 1-ső hadtest gyülekezési helye egyelőre *Cyprus* szigete, hol a csapatok fogadtatására a kellő előkészületek megtették. Jelenleg 30 ezer ember számára sátrak és egyéb tábori felszerelések küldettek oda, mivel most már kétséget

„AZ 1892-IKI NAGY HÁBORÚ.” — SALISBURY AZ ANGOL FELSŐHÁZBAN BESZÉDET TART A HÁBORÚ ÉS BÉKE KÉRDÉSÉRŐL.

nem szenved, hogy az angol érdekeket nem sokára Egyiptomban is meg kellend védeni. Azon csekély számú csapatokat, melyeket *Trapezunt*ba partra szállítottunk, vissza kellett vonni, mielőtt Oroszország hadüzenete a Fekete-tengeren való harcokat elkerülhetetlenné tette.

A hadizenet hire Londonban.

Csapatszállítások a kanadai „Pacific” vasúton.

Londonban 1854 óta nem voltak oly izgalmas napok s így a mostani nemzedék azok jelentőségét alig bírja felfogni. Május 18-án a város főhírnöke, kinek kíséretében a többi városi tisztviselők is megjelentek, a királyi tőzsde fölépcsőjén felolvasta az Oroszország elleni hadizenetet. Magától értetődik, hogy az oroszok bennünket rövid idő múlva meg fognak támadni *Afganisztan*ban habár e pillanatban *Nemtor-szág, Ausztia Magyarországgal* Törökországgal szemben lévő el foglaltva, s ezéla valami különös nagy haderőt alig volna képesek kifejteni. Mindezek dacára résen kell lennünk, nehogy a távolság nehézségei miatt kárt szenvedjünk. Egyelőre a kanadai „Pacific” vasúttársulattal eszközölt megállapodások szerint *Indiába* két-száz önkéntes kimentkezett tiszt és több ezer tartalékos katona küldetnek, melyek az ottani bennszülött csapatok altisztj kereteit kiegészítendik. Ugyanezen az uton legközelebb 500 millió füstnélküli lőporos töltény lön továbbítva, s a „Füstnélküli lőpor részvénytársulat” arra kötelezte magát, hogy legrovidebb idő alatt még ugyanennyit boesájt a hadügyminiszter rendelkezésére.

Önkéntesek toborzása Angliában.

Mihelyt a *Franciaországban* megindult mozgalom hatását megtette, Angliában mindenki belátta, hogy a három egyesült királyság rendes hadserege sokkal csekélyebb, semhogy érdekeink védelmére sikerrel működhessen. Önkéntesek toborzásától 1882 óta azért idegenkedünk, mivel *Arabi* pasa lázadását tulajdon erőnkkel a *Gordon* és *Wolseley* tábornokok által előre kijelölt idő lefolyása alatt levertek. Ámde ne feledjük, hogy a mostani helyzet az 1882-iki állapothoz nem hasonlítható. Akkoriban legrosszabb esetben Egyiptomot ki kellett volna ürítenünk, míg jelenleg Európa sorsáról van szó, melyet Oroszország fenyeget. Általános mozgósítás esetére a kormány minden tekintetek és mellékes érdekek mellőzésével, csakis a nemzet becsületéhez és fennállásához kötött elveket tartsa szem előtt. A milícia tetteles szolgálatát leginkább védelmi czélokra kellene felhasználni, míg a tábori sereg kereteit, katonaviselt önkéntesekkel kibővíthetjük. Ily formán a nép minden rétegeiben találhatók katonai ele-

mek önként jelentkezzenek, melyek különben paragon heverve a sereg részére elvesznek.

Az angol hajóhad.

London, május 28.

A mint már említettük, Franciaország hadizenetét megelőzőleg csapatszallító hajóink épen jókor értek a keleti kikötőkbe. Most hogy a Földközi-tengert uraljuk, könnyű leend az oroszokat a Fekete-tengertől teljesen kiszorítani. E pillanatban Olaszország magatartása Angliára nézve nagy fontossággal bír, s mennyiben az esetre, ha az olasz hajóhad a Toulonból kiindult francziákat szemmel tartaná, *Tryon* tengernagy feladatát kevesebb áldozatokkal oldhatná meg.

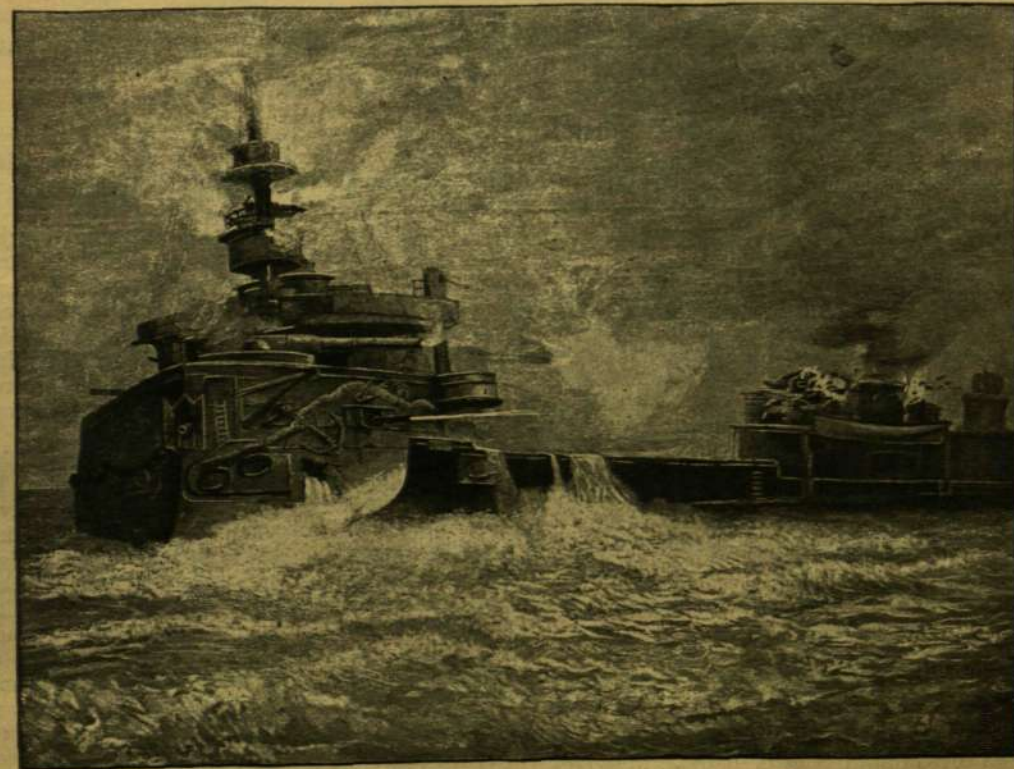
Előkészületek a földközi-tengeri hajóhadnál.
A szövetséges hajóhad Port-Mahon alatt.

Midőn a francziák a belga határszélét megsértették és az angol hajóhad mozgósítottat, *Tryon* tengernagy tíz hajóval rendelkezett, míg a francziák tizennyolcz hajóval indulhattak meg Toulonból, mivel ott nemcsak földközi-tengeri, hanem keleti hajóhadjaikat is összevonták a németek ellen. Egyelőre az angol hajóhad Malta alatt horgonyzott. Ezen idő alatt az ottani erődítések a szükséges tüzérsséggel láttattak el, melyeket *Woolwich*ből és *Portsmouth*ből oda szállítottak.

A sardiniai tengeri ütközet.

Az „Amiral Baudin” francia vörteshajó elsüllyesztése.

Port-Mahonba való megérkezésünk negyedik napján, az egész hajóhadban reggeli 4 óra felé azon hir terjedt el, hogy az ellenség végre a nyílt tengerre kijött. Erre a horgony felszedésre való parancs lön jelezve. A francziák azelőtt tizenkét órával hagyták el Toulont. Hajóik számát a sötétség miatt nem lehetett kivenni. Mi csak fél gőzerővel haladtunk, de ennek dacára biztosra vehettük, hogy azon esetre, ha a francziák a *bonifacii* szorosokat elérik, többet velük aligha találkoznak. A folytonos jelváltás közben oly sürű köd ereszkedett le, a mintő a Földközi-tengeren még soha sem láttam. Csak gőzkürt jelzőkkel (szírénekkel) tarthattuk fenn a vezényletet és összeköttetést. E kényes helyzetben teljes 24 órát töltöttünk, mert az idő csak más nap nyolcz óra körül tisztult ki és kilencz órára huszonegy francia hadi gőzzel álltunk szemben. Ezek közt hat első rendű hadi hajó volt. A tengernagy hajóról gyorsított hala-

„AZ 1892-IKI NAGY HÁBORÚ.” — A SZARDINIAI TENGERI ÜTKÖZET. A „POLYPHEMUS” ANGOL ÁGYÚSZÁD ELSÜLYESZTI A FRANCZIA „AMIRAL BAUDIN” VÉRTESEI HAJÓT.

dást jeleztek az ellenség felé. A francziák nagy távolságból nyitották meg ütegeik tüzelését, s nagyon rosszul lőttek. Egy órai lövöldözés után már helyre hozták a hibát, mert több hajónk erősen megsérült, míg részünkről még egyetlen egy ágyú sem lőn el. Három ezer yardnyi (2900 méter) távolságban a francziák kettős harczvonalra szétálltak, miből kitűnt, hogy ily módon bennünket közre akartak venni. Tryon erélyes tartása meggyőztette a tervet. A «Trafalgar» kezdte meg a tüzet, utána «Collingwood» és «Nile» következtek, kik ütegeik sortüze után egy helyen megfordulva, kétszeresen viszonyozták a francziák tüzelését. A löpor füstje oly sűrű lett, hogy a hajók egymást nem láthatták, az iszonyú robaj pedig, melyet néhány száz ágyú folytonos tüzelése okozott, a jelzést lehetetlenre tette. Mi nem lőttünk, nehogy golyóink esetleg tulajdon hajóinkban kárt tegyenek, de a francziák tüzelése egy percze sem szűnt meg. Az egész idő alatt a torpedók működését lehetett hallani. A franczia «Formidable» első osztályú vértess csak nehezen tartotta fenn magát, s midőn Markham tengernagy a Trafalgarról a franczia parancsnokot a feladásra felszólította,

kül kellett hagyniok. A szardíniai tengeri ütközet egyúttal Algír sorsát is eldöntötte, melyet most az olaszok könnyű szerrel elfoglalhatnak. Minthogy pedig ezen feladat különben Markham tengernagynak jutott volna, ezentúl a Fekete-tengeren való uralom kérdése többé szóba nem jöhet, s rövid idő múlva Anglia ismét azon helyzetbe jutand, hogy Oroszország hajóhadát Szebasztopol falai alá viasszorítsa.

EGYVELEG.

* Villamos sötápalczát árulnak Párisban. A palcz fogantyujában masszív krystallba zárt villamos lámpa van, a villamtelep pedig a szár bensejében. A villamfény elegendő arra, hogy a vasuti kupában útságot lehessen olvasni mellette s éjjel a lépcsőkön felmehessen bárki baj nélkül.

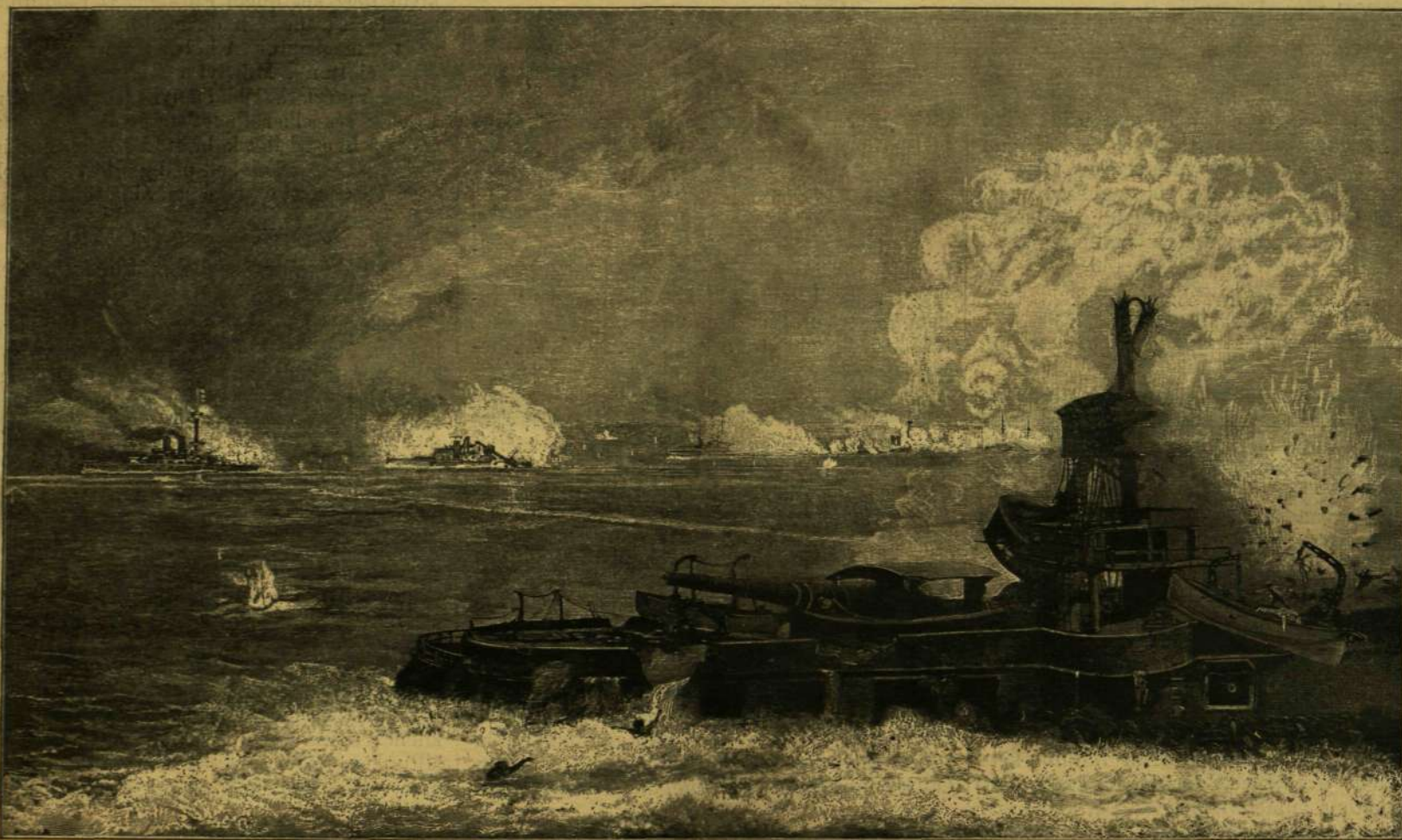
* Az amerikai lapok sajtóságai közé tartozik az a már nálunk is terjedni kezdő ígérgetés, hogy az előfizetőknek különös jutalmakat adnak. Egyik lap minden előfizetőjének kieszközölte, hogy egyszer ingyen fényképeztetik le magukat, öt lap előfizetőit havonként egyszer megvendégeli, 260 ingyen orvos-sal szolgál, sőt 3 előfizetőnek temetési költségeiről is gondoskodik. Három lapot tartókra, ötöt zsebkén-

jött mindezekhez Albert herceg siremléke a zászlókkal és cimerekkal. Közben voltak az eledetek. Hohenzollern herceg lakodalmi lakomájára 1590-ben az első látványosság volt a hachingi várkastély összes termeivel, a második a völgény védszentje György, a sárkánnyal viaskodva, a harmadik Kristóf a kis Jézust a tengeren átvive és így tovább.

* Tűzoltó golya. Posenben nem rég egy tanyán tűz ütött ki s a szomszéd ház tetején golyafészek volt. Többen figyelték meg, hogy a golyapár a tűz közeledését látva egy szomszéd moosárhoz ment, ott jelentékeny mennyiségű vizet szívott fel s azt fész-kükre öntötték ki. Háromszor egymásután tették meg ezt a kísérletet, de végre látva, hogy fáradságuk hiába való, elrepültek. A fészek csakugyan elégett.

* A kenguruk között még soha sem volt oly híres, mint a Sydneyben nemrég elpusztult «Harcos Jack», mely évek óta mulattatta az ausztráliaiakat nyilvános boxolási ügyességével. A kenguruk rendesen igen szelid és félénk állatok, de ez kivételesen harcias természetű volt s nyílt színpadon is sok embert boxolt meg isten igazában. Megemlítjük ez alkalommal azt is, hogy a kenguruk most már nagyon pusztulnak s ezért Ausztrália több államában vadászásukat törvény által szabályozzák.

* A német egyetemeken jelenleg 80 «Corps» (tanulók testülete van) összesen 2142 taggal.

«AZ 1892-IKI NAGY HÁBORÚ.» AZ ANGLOK ÁLTAL MEGRONGÁLT «FORMIDABLE» FRANCZIA HAJÓ A SZARDÍNIAI TENGERI ÜTKÖZETBEN.

ez nem tehetett egyebet, mint a merülő felben lévő hajót lovagias ellenfelének átadni.

Az egész tengeri ütközet legborzasztóbb jele-
nete, — melynek azonban szemtanúja nem lehet-
tem — az volt, midőn Brooke kapitány a «Poly-
phemus» ágyús monitor parancsnoka a fran-
czia «Amiral Baudin» nevű első osztályú vértess
hadi hajót hajója acélsarkantyújával úgy meg-
döfte, hogy néhány perc alatt elmerült. Meg-
jegyzendő azonban, hogy a «Polyphemus» előbb
sokáig tartotta ki a franczia hajó tüzeit, mely
őt végelpusztulással fenyegeti vala, ha magát a
végső támadásra el nem határozza.

A franczia hajóhad visszavonulása.

A franczia hajók nagyobb része látszólag ép
börrel menekült meg, habár utóbb megtudtuk,
hogy torpedóink sokkal több kárt tettek köztük,
mint gránátjaik, melyek legfeljebb a fődélzetek
farszeit rombolták össze.

Nézetem szerint a francziák vereségét legin-
kább azon téves hadműveletük okozta, melylyel
kettős harczvonalukat kétfelé osztva, a mozdu-
latok keresztülvitelére szükséges időközben az
angol hajók teljes tüzeit minden viszonyzás nél-

dőkre nyomnak s Uj-Anglia legmagasabb hegyén,
a Mount Washington tetején ütötte fel nyomdáját
egy ember, ki «Among the clouds» (A felhők között)
címmű lapot ad ki.

* A villamos világítás sajtóságos módon legjob-
ban elterjedt Európa legészakibb városában, Ham-
merfestben, hol november 18-ától január 23-ig ál-
landóan minden házban van villamvilágítás s azon-
túl a szükséghez képest: május 16-tól július 26-ig a
nap itt soha sem megy le s így mesterséges világí-
tásra sincs szükség. A villamvilágítás forrása három
kis patak, melyek erős esésük folytán soha sem fagy-
nak be.

* Látványos lakomák. A középkorban divatban
volt nagyobb lakomák alkalmával egyes fogások kö-
zött látványos dolgokat tenni az asztalra, hogy a
szem is élvezzen. Önkörből, viaszból, gyantából, kré-
tából s más anyagokból készítették gyakran igen
csinos eledelkeket vagy vallások szobrocskákat,
esetleg várakat s más épületeket; gyakoriak voltak
az óriási pastetomok, melyek belsejébe élő madá-
rakat és törpe embereket helyeztek el. 1508-ban
IV. Albert herceg temetése után a torlakomán
Münchenben minden harmadik fogás után volt ily
látványosság vallások tartalommal. Hét látványosság
jelölte a világ hét korszakát: első volt a paradicsom
Ádámmal, Évával és a kígyóval; második Noe bár-
kája; harmadik Ábrahám áldozata; negyedik Dávid
párbaa Góliáttal; ötödik a Babel tornya; hatodik
Krisztus születése s hetedik az utolsó ítélet. Végül

* Négyszázéves adósság. Churban (Svájcz) most
is őriznek egy szabó számát, melyet I. Miksa császár
(† 1519) többszörös sürgetés után sem fizetett ki.

* Londonban a jelen télen már a piacokon is
rendesen árulták a friss gyümölcsöket, különösen a
Fokföldről szállítanak tömördek gyümölcsöt ide.

* Gyűjtő-szenvedélyt az európai uralkodóknál
is találunk. Az orosz cázár leveleiből egyet s madár-
tojásokat gyűjt; a német császár, úgy szintén a svéd
és román király is, szenvedélyes autografgyűjtők.
Így a német császárnak érdekes gyűjteménye van a
jelen században élt összes német tábornokok levelei-
ből. Az olasz királyné híres királyné topánkait és
keztüit gyűjti; Mária Antoinette, Stuart Mária,
Katalin cárnő s Jozefin császárnő keztüi is meg-
vannak gyűjteményében.

* Veszélyes sport. Egy amerikai hajóskapitány
(hova való is lehetne?) New-Yorkban néhány hajót
vásárolt, hogy a vállalkozókat «hajótörés» élvezé-
tében részesítse. Mielőtt a hajó tele van fizető pub-
likummal, a kapitány kimegy a nagy tengerre s egye-
nesen zátonyra viszi hajóját. Természetesen élet-
mentő esónakokról is gondoskodva van s nagyobb
hajó eddig nem történt, de másrészt felhasználja a
kíváncsiságot arra, hogy más hajókról az ily hajó-
törést — természetesen külön fizetésért — kényel-
mesen nézhessék. Csodálatos, hogy ez őrült vállala-
tot a rendőrség megengedi.

A FELVIDÉKI INSÉG.

ÉHEZNEK A TÓTOK!

Beütött hozzájuk az inség! Hiszen csak a jó
ismerősök látogatta meg.

De most az egyszer úgy, hogy nem tréfál, ott
akar lakni egy darabig. Ugy jött be, haragosan,
fenyegetőzve a tótok házába, a szegényes szalma-
vaskókba, hogy kiveri őket onnan a temetőbe.
Nincs mit enniök a tótoknak. Az éhség pedig
hatalmas ellenfél. Az még eddig legyőzött min-
denkit.

Hiszen egyebütt is vannak kellemetlen ven-
dégek. A kevély Tisza megharagszik s leönti a
dús rónát. A veres kakas repül, repül, és kiter-
jesztett izzó szárnyaival meglegyint egész váro-
sokat... A tenger ráül a vetésekre és azt
mondja: Itt ülök, a meddig nekem tetszik.
A szép városi épületekből hamu lesz s a hamu
azt mondja: «Ne keressétek, mi voltam.»

De a föld az édes anya, a melyeknek szíve is
van, (mert ha nem volna, nem nőhetnének be-
löle virágok,) az nem haragszik meg a többi gye-
rekeire, ilyen nagyon; hiszen szeszélyes néha, az
igaz, egyszer szűkebb markú, máskor pazarabb,
de már azt csak a szegény tótokkal teszi meg,
hogy elfelejti nekik meghozni a krumplit, meg
a zabot. Hogy még az anya is tud ilyen kegyet-
len lenni!

S ő hozzájuk mindig rideg volt. Élelmüket
nem hozza meg biztosan, mikor jó termés van
se. Ha nem törnének fazekak a világon, ha nem
vernék be a gyerekek az ablaktáblákat a falva-
kon, ha nem építenék azokat a nagy palotákat
a városokban, hát az a kavicsos anyaföld ott a
Fátrák alatt ugyan el nem tartaná az ő gyerme-
keit, azokat a széles kalapú, jó lelkű, szelid
Janókat és Gyurókat, azokat a piskóta lábú,
hattyúnakú Ancskákat és Marinkákat.

A mit a föld nem nyújt, a szegény tót ki tudja
venni erőszakkal, szorgalommal, türelemmel
egyebűnben.

Az erdőből elkéri a vesszőket s azokból fon
kosarakat, csinál seprőket, gallyakból szerszá-
mokat, az öreg fákra nem is vágyik.

A madarak közül nem kell neki a sas, mint
más hiú kevély népfajnak, csak a fenyes madár;
viszi a piacra, eladja.

A méhektől nem a mézet viszi el, azt elengedi
másoknak, ővé csak a viasz; kereskedik vele.
Szerény, igénytelen, kevéssel megelégszik, ke-
vesebbel az elégnél.

S ezt a keveset is megtagadta tőle az idén a
föld, a három «arany cipő» mentén úgy hívja a
tótás Tátrát, Mátrát, Fátrát, nincs betevő falatja
a népnek. Egész családok, egész falvak vánszo-
rognak, mint árnyak, vagy fekszenek az éhség-
től elgyengülve, piros csikos kanavász duny-
háikban, — a kinek még megvan a dunyhája.

A gyermek elhaló hangon nyöszörgi:

— Mamuska, adjál kenyeret!

A szegény szüle szívzsongató hangon csitítja:

— Ne sirj, kis baglyocskám. Majd lesz, majd
lesz. Ne sirj, kis baglyocskám.

— Hol van az a kenyér?

— Majd lehagyítja az isten. Várj még egy
kicsinykét.

— Mamiczám, mamiczám! Jaj mindjárt meg-
halok. Hol van az apuskám?

— Az apuskád, túl van a tengeren, gyerme-
kem; Amerikában. Arany fazekakat drótoz ott
valahol. Mi mindent hoz neked!

Ezer és ezer szomorú jelenet tódul elénkbe a
fantázia szemüvegén át. A napilapok minden
sora, mely hírt hoz a felvidéki inségről, egy-egy
szívet rázó képpé ugrik ki.

Ezeket a képeket nem szabad elnézni közö-
nyösen.

Ha a tótokat cserben hagyta, a legtermésze-

tesebb patronusok, a krumpli; ha megharagu-
dott rájuk a föld, a mostoha anyjuk, és nem
hozott nekik termést: ránk, testvéreikre, a ma-
gyarokra, hárul a kötelesség.

Velünk voltak ezer év óta békességgel, jám-
borsággal, türelemmel, csendességgel. Sok jó tót
csontokat hány fel az eke a csatamezőn. Csák
Máté zászlói alatt a mi szabadságunkat drótoz-
ták. Ott voltak Mohácsnál. Ott verekedtek a
Rákóczy táborában, ott dideregték velünk negy-
vennyolcban «szénás lábbal» «szalmás láb-
bal». Mindig velünk voltak és sohasem ellenünk
a rossz napjainkban.

Most az ő rossz napjaikban nekünk is velük
kell lennünk. Hiszen termett még elég arany-
kalászt a dús róna, jut nekik belőle. Az állam
megteszi a magáét, de tegyék meg az egyesek is.
MIKSAI KÁLMÁN.

A FELVIDÉKRŐL.

A magyar Felföld népének az a része, a mely
éjszakára és éjszaknyugatra Árva, Liptó, Turóc
és Trencsénmegye legfelsőbb vidékeit lakja, a
hol a mindennapi kenyérért való küzdelem a
lét örökös harca a szegénységgel, — most nyo-
morral és éhínséggel küzd.

FELVIDÉKI TÓT NÉPVISELET.

FENYVES MÁDARAT ÁRULÓ TÓT BUDAPESTEN.

DRÓTOS TÓT FALUN.

TALPAS TÓTOK PIHENŐJE A VÁGNÁK A DUNÁBA SZAKADÁSÁNÁL.

ÁRVA VÁRA.

TUTAJOS TÓTOK A DUNÁN.

Az éjszakai Kárpátok hó-lepte magaslatainak, a kopár sziklák természetlen oldalainak aljában, a völgyekben, a csekély kiterjedésű hullámos sík helyeken, faházakban, viskókban, kunyhókban laknak a magyar tótok, ez a türelmes, munkás, jó nép, a mely ha tótul fogadja is a „jó nap isten”-t, szívében, — munkássága, egész élete bizonyítja ezt, — épen úgy szereti magyar hazát, azt a rögöt, a melyen él s a mely alatt majd elhantolják, a melyen nyomorog, erőszakadtáig dolgozik, épen úgy szereti hazáját, mint az Alföld népe, mely magyarul dicséri a napot s melynek fáradsága jutalmában kijut a jólétből is.

S a Felföld népe mégis, minden nyomora mellett, boldog; boldog, mert kevéssel beéri; megelégedett, ha van munkája s mindennapi száraz kenyérét megkeresheti, s megelégedett, ha abból még a koldusnak is adhat.

A munka, az ipar légtőlönözőbb nemei, melyekkel foglalkoznak, elég sajátosan bizonyos földrajzi területekre szorítkoznak, hol az az adott körülményekhez képest, a megélhetés fő eszközei. Így például az Európa-szerte ismeretes drótos tót csakis *Trencsénmegye* felső részéből árasztja el portékáival és mesteriségével a konyhák táborait, s tilinkójával felébreszteni iparkodik a művészete iránti kíváncsiságot, egy-egy repedt fazékon vagy lábason mutatva be ügyes kezelését a különböző fajtájú drótoknak, míg az *úveges tót* mind *liptómegei*, Borová, Hullinová Arvamegyével határos községekből. Ezek legtöbbnyire Galiczián át Oroszországon keresztül nem ritkán Tifliszben és Afganisztánban lyukadnak ki, keresztül-kasul járvák Oroszországot, Ázsia egy részét. Új év után elindulva, csak úgy karácsony táján vetődnek haza, a mely idő alatt családjaik hitelbe élnek, de keresmenyökrendes viszonyok között elég arra, hogy egy évi hiteltök törleszszék, sőt valamit meg is takarítsanak.

A vászonkereskedők, az úgynevezett *sáfrányosok* hazája Arvamegyének Tresztenye és Námesztó közötti vidéke. Ezek már inkább az üzletvilághoz tartoznak, nagyobb műveltséggel bírnak, s bizonyos befektetett tőkét forgatnak vászon, patyolat, karton s több. efélékben, melynek kamatai szép jövedelemhez juttatják az utazó vásárlókat, kik az Alföldön végig, le, Erdélyen keresztül, Oláhországba és Moldvába is elkalandoznak, hol egy, hol két fogatu gyékényes vagy lepedős ekhós szekerekkel.

Az olajkárókat *Turóc-megye* szállítja világgá, legnagyobb részük a külföldi keleti piacokon fordul meg áruival, gyakran Persiába, Örményországba és Bakuba is elvetődnek, s munkás, fáradságos, nélkülözéssel teli vándorlásukat évről évre elől kezdik, s folytatják, hol több, hol kevesebb haszonnal; de mindezen vándorlások forduló pontjánál hazafelé irányozzák a szekér rudját, s elhozzák hűségesen oda, a hol bölcsőjük rengett, elhozzák oda, a hol porlani fognak, mert szélese világon nekik csak itt a hazájuk, s e kívül nincs számukra hely, hol élniök és halniök kell. S miért van ez így? azért, mert hát ők is szeretik e magyar hazát, mind azzal a sanyarú élettel, nyomorral, a mi itt rájuk vár.

De menjünk tovább.

Más csoportja a felvidéki tótságnak az, a mely a föld és éghajlat mostoha viszonyaiat küzdve, elhagyja faluját, családját, kunyhóját, de csak a haza határain belül vándorol áldottabb vidékeken, hogy családjának megszerezhesse a betevő falatot. Ezek a *tulajosok*, a *kőművesek* és a *napszámások*.

A *tulajosok* az említett négy megyéből kerülnek ugyan ki, de azok legnagyobb részét mégis *Liptómege* szolgáltatja.

A felső Vágtól kezdve lefelé a Vág völgyön Komáromig, onnan a Dunán egész Belgrádig, a faszállítás évszakaiban sűrűn találkozzunk velük, s érdekes festői, képet tárnak elénk, midőn a fa gúzsól összefont kötelekkel együvé tákoltt 12—15 szállát a Vág sellőin nyilsebesen eresztve, imitt-amott a szálakon hasra feküdt tutajost a a lezuhanó tutajjal együtt a hullám eltakarja, s ismét előbukkannak a gyors rohanású viz tükörén; vagy a kora hajnaltól a déli verőfényig elfáradt munkás lehever, s éjjel a víz partján lobogó tűz mellett, nyugodtan aluszsa álmát, mert van munkája, s azzal kenyeré.

A *kőműveseket* kiváltképen *Liptómege* négy községében találjuk Szent-Péter, Wroicsó, Ovvaló és Kokaván, hol majdnem minden gazda

együttal *kőműves* is, s míg télen marha-kereskedéssel, vagy az erdőben fa tarolással foglalkoznak, tavasz kezdetén elszállingóznak a szomszéd és távolabbi megyékbe is, sőt Budapestre is, munkát keresni, hol mint munkás-csoport felügyelők, pallérok vagy *kőműveslegények* találhatnak foglalkozást, s csak késő őszi térnek vissza földeskejükön a gazdasági munkát végezni. Rendes viszonyok között keresnek annyit mégis, hogy meg tudnak küzdeni a nyomorral, s megelegedettek, mert kevéssel beérik, s mert azt a hazát, a mely munkát adott nekik, szeretik.

Legnagyobb része azonban a Felföld lakóinak az, mely ipart nem üzhet, mesterséget nem tanul, s arra van utalva, hogy szülőföldjének hegyes-völgyes talaját, mostoha éghajlat alatt, terméketlen szántóját mívelje, melynek gyümölcse a legnagyobb fáradságot sem jutalmazza annyira, hogy abból az öt-hat munkás tagból álló családot eltarthassa, s legalább az éhínségtől megmentsé. De a létérti való küzdelem törhetlen erőt nyújt neki a munka-keresésben, s azt leginkább ott keresi, a hol a dolgozó kéz hiánya nagy, s a hol a tömeges vándorlók állandó munkát találhatnak. Legnagyobb mértékben találják ezt a főváros építkezéseinek, a hova csupán *Liptómegeből* 25—30,000 munkás jön, s mint napszámások ismert alakjaivá váltak az utcái népeletnek, a pálinkás bódéknak, és kivált a Kerepesi-út vasárnapj mulatóhelyeinek. Arva-, Turóc-, *Trencsén- és Liptómegeből*, a legszegényebb néposztályból legalább 80—100,000

napszámás foglalkozik Budapestén az építkezéseknél, vasutaknál, a gőzhajóknál, a gyárakban, s mindenütt ott, hol munkás kézre szükség van. Így pótolja azt, a mit a talaj terméketlensége tőle falujában megtagadott. Otthonában csak az öregje, a gyermekek és asszonyok végzik a mező munkát, míg ha a fővárosban nem találhatnak elegendő napszám keresetet, s ha otthon nem teremne meg a burgonya, a zab, beáll a rémes nyomorúság, s küzd ellene, küzd szó nélkül, dolgozik körömszakadtáig, mert szereti a munkát, mert szereti hazáját.

Oh, az a tündéresen szép Felföld, mely *Trencsénnek* tájaira a parkszerűség típusát nyomta, Arvamegyének regeszerti szépséget adott, s Arva várának csúcsáról bámulatra ragadja a nézőt a táj panorámája, a hol egykor a Thurzók, Tökölkyek hatalmának bódította a nép; *Liptómege* vadregényes, felhőkig nyúló szikla bérceivel, zuhogó hegyi patakjaival, mesés szépségű tavaival, s suttogó fenyőerdők lombjaival koszorúzott bércek, a Tátra fenséges völgyei, mennyi nyomort, mennyi szenvedést, mennyi küzdelmet rejtenek el a vidék szépségeiben gyönyörködnek szemei előtt, ki tudná azt megmondani? Senki, hiszen a nép hallgat, türi nyomorát, dolgozik tovább, türi ama szent földért, mit hazájának nevez. De midőn most az éhség fájdalmában feljajdul a szegény nép, ezt mindenkinek meg kell hallania, kinek ereiben magyar vér, szívében a felebaráti érzés buzog, s tegye meg a szeretet kötelességét mindenki.

MAJLÁTH BÉLA.

INSÉGESEK.

Baditz Ottó rajza.

ROSSINI.

Ez év február 29-én volt száz éve, hogy Rossini született Pesarában, Olaszország Romagna tartományának egyik kisebb városában. Viszonylagos élete daczára sokkal fényesebb pályát futott meg, s neve, mint világhírű operairő, sokkal elismertebb, semhogy születésének százéves emlékezete alkalmával minden művelt nemzet irodalma és művészeti körei méltónak ne találják visszaemlékezni a genialis zeneköltőre, ki még ma is oly nagy hatással uralkodik az operai zene terén.

Főleg Olaszország, mely annyira büszke e hírneves fiára, nem mulasztotta el ez alkalmat, hogy iránta a kegyeletes emlékezet adóját leírja, mert nemcsak szülővárosa, hanem egész Olaszország színházai, zene-egyletei, műveinek előadása által ünnepelték meg e napot, Franciaország, — kivált pedig Páris, — sem marad hátra, hol legfényesebb diadalait aratta. De egész Európának majd mindenik kiválóbb operaháza rendezett díszelőadást e nap emlékeztére.

Rossininak, mint operairónak, nagy reformatori jelentősége van a műtörténelemben. Ő volt valódi előfutárja az operairodalom mindama hőrosainak, kik utána, az ő nyomdokain, évtizedeken át (1830—1860) teljes hatalommal uralkodtak az operaházak deszkáin s a közönség izlésén. Auber, Halevy, Meyerbeer, Bellini, Donizetti, Verdi, Marschner, Spohr, stb., mindannyian többé-kevésbbé őt követték s őt igyekeztek az általa életbe léptetett szinpadai hatásokban felülmulni, vagy legalább is azok nyomán új hatásokat divatba hozni. S ez, főleg az olasz zeneirőknak, de kiváltképpen Meyerbeernek, nagy mértékben sikerült is. A németek lassanként emancipáltak magukat befolyása alul s az ő stílusától teljesen elütő útra tereltek az operairodalmat, hatalmasan előkészítvén a talajt a legújabb zenedramái irány számára. A 60-as évek elején aztán a francziák is önállóbb öntudatra ébredtek, s Gounoddal és Thomassal az élükön túlszárnyalták a Rossini vívmányait.

Mindezek daczára Rossini, immár a század végén majdnem a netovábbig fokozott zenedramai hatások mellett is, két operájával: „A szevillai borbély” és „Tell Vilmos”-sal rendíthetetlenül tartja magát a magasban, s bizony még nagyon sok évtized műizlési összekavarodására lesz szükség, hogy onnan detronizáltassanak.

Miben állott voltaképpen Rossininak az ereje, melylyel annyira magához tudta kötni a század érdeklődését? Kevés szóval elmondhatjuk.

E század első másfél évtizedében rohamos fejlődésnek indulván az instrumentális virtuozitás csillogó és behízelgő hatása: ezt a szinpadokra is áttérteni a legkevesebb és leghódítóbb alakzatokban: ez lett az akkori operairők legfőbb törekvése. S ezt a raffinirozott ügyességet, mondjuk: elvakító művészeti bűvészetet senki jobban nem értette, mint Rossini, ki maga is ép oly kiváló zongora-, mint mintaserü ének-művész volt. Első legtöbb sikert aratott, — akár drámai, akár buffo, — operái, minők voltak: „Tankred” „Az olaszok Algirban”, „Otello”, „A tolvaj szarka”, „Semiramis”, „Mózes Egyiptomban”, stb., mind ez alapon jártak be a világ szinpadjait, s a mi legfőbb előnyük volt: az ének-művészek egyik akkori operairő műveit sem énekeltek nagyobb odaadással, mint az övéit, mert az énekre hatásosabban és szabatosabban írni, senki nálánál jobban nem tudott. Az idő és izlés által már túlszárnyalt, feledésbe ment operái közül e tekintetben azért tartja magát még manapság is előnyösen, — nem tekintve a szöveg pártatlan humorát, — az ő „Szevillai borbély”, mert az ének-koloraturai

virtuozitás hálás voltát az ebben tündöklő énekesek még ma sem tudják más operában jobban kiaknázni, mint ép ebben. A nápolyi forradalom után (a 20-as években) Rossini több évet töltvén Bécsben, ott szívtá magába intenzívben — főleg Beethoven és Weber nyomán — a német irányu drámai zene szellemét, s a társadalmi és politikai forrongások is az időben indultak szélesebb terjedésnek, a mi végre az 1830-ki júliusi francia forradalomra vezetett. Ezek behatása alatt határozta el magát Rossini, hogy előbbi irányával szakítva, a komolyabb és tartalmasabb drámai opera terén is szaporítsa babérait. Így született a manapság is nagy elismerésben részesülő s nagybecsű „Tell Vilmos”-a, melyben még hódol ugyan a koloraturai ösztönnek, de nagy és választékos önmérséklettel, míg másrészt, hatalmas effektusokat ér el plasztikai szépségű együttesei, kettősei és hármassáival, valamint találó s helyzetfeszítő hangszerezésével.

Alig van dalmú, mely valaha nagyobb hatást gyakorolt volna a nagy közönségre s a zenevilágra egyaránt, mint Rossini „Tell Vilmos”-a. Nem sokára száz éves lesz, s ép úgy, mint Mozart „Don Juan”-ján, nem tud kifogni az idő foga. — Hanem arra sincsen példa a műtörténelemben, hogy egy világsikert aratott opera szerzője, dicsőségének tetőpontján „megállj”-t kiáltson magának és semmiféle kincs és babér csábítására többé nem hallgatva, magát az abszolút elmúlás köpenyébe burkolja, mint tévé Rossini „Tell”-je után. Az ő gazdag dallam-ere s kimagasló szelleme, bizonyára még jó ideig nem hagyta volna őt cserben, s még talán későbbre halaszthatta volna végelhallgatását. De ő tudott magán uralkodni s meg tudta itélni, mikor elég az osztatlan sikerből és dicsőségből.

Ilyesmivel vajmi kevés nagy művész multja és jelene dicsekedhetik. Rossini azon túl nem írt több operát, de más nagyobb szabású zenei művet sem, kivéven a „Stabat mater” cantatét, mely azonban már korlátozottabb világot tett, s túlvilágias színezeete miatt, élesebb bírálatokra is talált.

Rossini 1868 november 14-én halt meg Páris melletti Passy-villájában, hol életének utolsó éveit gondtalanul, kényelmesen, mondhatni pazar fényben s mindig humoros kedélyhangulatban töltötte, számtalan tisztelőtől és barátaitól körülvéve, a szó szoros értelmében: pihenve babérait. Több nagyhírű és korszakot alkotó pályatársának (mint Meyerbeer, Verdi, Gounod, Berlioz, Wagner, Liszt) megérté reformdiadalait, a nélkül, hogy nyugalmából ki engedte volna magát mozdítani a vetélkedés, hűség vagy kincs-szomj démona által. Elte fogytáig megmaradt zenei stoikusnak, no meg epikuristának a konyhai élvezetekkel szemben, melynek mindenek felett szeretett áldozni, elannyira, hogy még dolgozni is legsikeresebben csak akkor tudott, ha nagy vendégség volt házában, mely esetben gyakran visszavonult dolgozó szobájába — mint maga állítá — legszebb gondolatai akkor jöttek, ha a poharak csengésében mint házigazda gyönyörködhetett.

Hosszú életpályáján nagy vagyonra tett szert, melyet meg is tudott becsülni. De sem fukar, sem szívtelen nem volt. — Ellenkezőleg, a szűkséget szenvedők s a vagyontalan talentumokkal szemben, mindig bőkezű maceenásnak mutatta magát. Végrendeletében pedig százazrekre menő jöteknysági, művészi s emberbaráti legátumokat, ösztöndíjakat hagyott hátra.

Művészeti nagyjelentőségű ténykedései mellett, e tekintetben is fényes helyet foglal el neve a műtörténelem lapjain s születésének századik évfordulóján, méltán megérdemli a reá való kegyeletes visszaemlékezést.

Id. ÁBRÁNTYI KORNÉL.

ROSSINI.

gyei magyarosító egyetnek. A közművelődési egyesületek szövetezése ügyében szükséges tárgyalások vezetésével Bánó Józsefet bízzák meg. *Tóth József* tanfelügyelő kijelentette, hogy az új három kisdudát, melyre 1780 ft van előirányozva, Ó-Budán, Sződ és Buda-Halász községében fogják létesíteni. Szóba került ezután az egyesületnek új szervezése, amely hivatva lesz nagyobb érdeklődést kelteni az egyesület iránt. E szerint a tagok körébe vonják a nőket is és nagyobb hátsókat adnak majd a vidéki választmányoknak. *Rütgers Guido* bécsi lakos 100 frttal az egyesület alapító tagjai sorába lépett.

Az orsz. színészegyesület közgyűlése e hó 8-ikán nyílt meg, élénk érdeklődés közt a megyéhez termében.

Feleki Miklós elnök örömmel jelentette, hogy az elmúlt év jelentékeny eredményeket hozott. Első tárgya az elnökválasztás volt, s újra Felekit választották meg 27 szavazattal, míg *Lukácsy Sándor* 23 és *Kaffka László* min. titkár 11 szavazatot kapott; alelnök *Horváth Zoltán* és *Breznay Géza* lett. Hosszú viták folytak a nyugdíj-juttatásnak négy százalékra való fölemelése miatt, mert némely szintársulatra a két százalék is nagy teher. A többség azonban a négy százalékot megszavazta. Azt is elhatározták, hogy a „Színészeti Közlöny” című lapot fentartják.

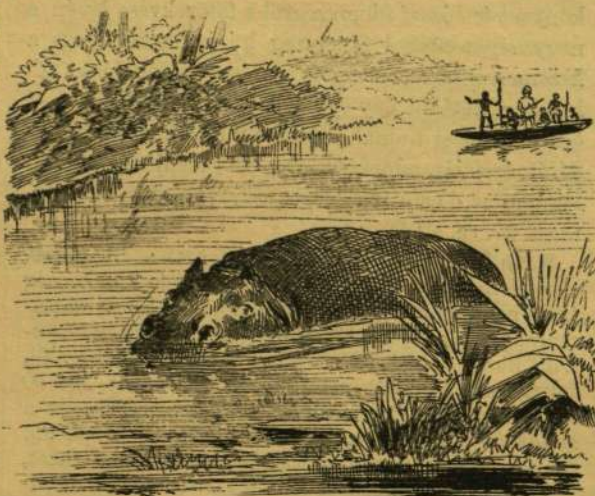
EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

A reformátusok zsinata e hó 9-ikén kezdte meg újra a folytatolagos tanácskozásokat *Kun Bertalan* püspök és *Tisza Kálmán* elnöke alatt. Az egyházi alkotmánytervezet tárgyalását folytatják. Az elnöklő püspök kíváncsnak jelentette ki, ha a zsinat legálább egy héttel hűsvét előtt bevégezné tárgyalásait.

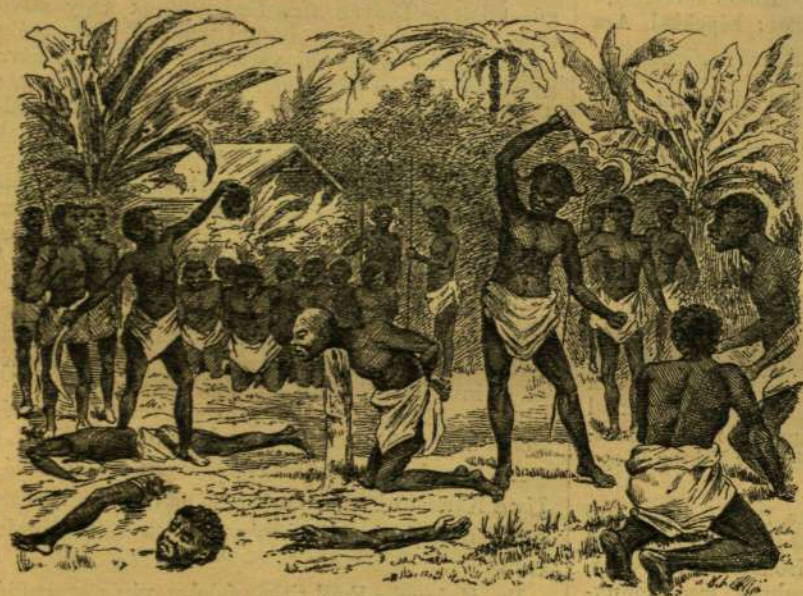
Comenius emlékezete. Comenius Amos háromszázéves születés-napjának megünnepelésére készülnek hazánk református hívei. Komenszky, vagy latinosan Comenius morva születési volt, s mint a XVII. század egyik nevezetes pedagógusát hívták meg

Koruba megy, a hol a tavasz egy részét tölti. A király Miramaréból visszatérve, e hó 26-ikáig marad Budapesten. Egy athéni lap azt írja, hogy uralkodónk is meglátogatja Korint a felső asszony ott időzése alatt. E hír azonban nagyon bizonytalanul hangzik.

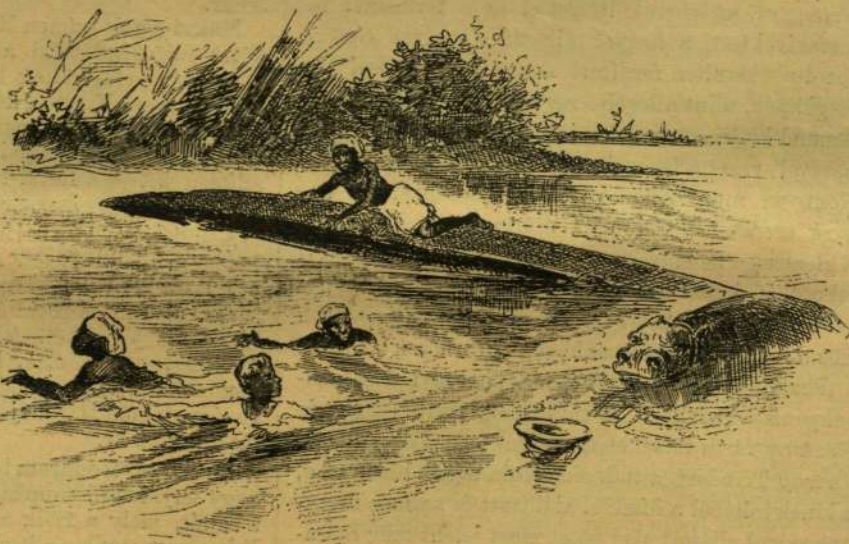
Erzsébet királyné, Bartók Lajos történeti drámájának első előadása e hó 11-ikére volt kitűzve a nemzeti színházban. Ugyanez a jelent meg nyomtatásban is az *Athenaeum*-társaság kiadásában, 294 lapra terjedő szép kötetben, melynek czimlapja Toldi Miklóst ábrázolja a mint a meggyilkolt Endre képével ellátott zászlót magásra emeli az olasz parton. A 2. ft. A drámát első előadása után fogjuk ismertetni.

Vizi-ló vadászát.

Lakoma-előkészületek az emberek között.

Vizi-ló által felfordított csónak.

WESTMARK TIVADAR AFRIKAI UTAZÁSÁBÓL.

hazánkba, hol az iskola-ügy reformátora lett. Az ünnepélyeket a ref. főgymnáziumokban márczius végén tartják, 27–28-ikán. A budapesti ref. főgymnáziumban 28-ikán lesz az ünnepély. A megnyitó beszédet *Vámosy Mihály* igazgató tartja, emlékbeszédet pedig *Szalay Károly* főgymnáziumi tanár mond.

Új egyetemi tanár. Ő Felsége a budapesti tudományegyetemen a régiség- és éretnem tanszékére dr. *Hampel József* tudományegyetemi nyilvános rendkívüli tanárt, a rendszeresített illetményekkel nyilvános rendes tanárrá nevezte ki.

MI UJSÁG?

Mai számunkhoz felül mellékeltem csatolva, mely a felvidéki inségre vonatkozó képeket és cikkeket tartalmaz Mikszáth Kálmántól és Majláth Bélától. A Vasárnapi Ujság egyik rajzoló művész munkatársa f. hó 11-én Arvamegyébe utazott, hogy az inség színhelyén készítsen lapunk részére illusztrációkat.

A király e hó 9-ikén délelőn általános kihallgatást adott a budai királyi lakban. Ő felsége e hó 10-ikén három napra Miramaréba ment, a királyné látogatására, ki néhány nap óta ott tartózkodik, s innen

Az országgyűlés felirati vitája. A főrendiház egyetlen rövid ülésben elintézte a maga felirátát. A képviselőházban ez nem megy se olyan röviden, se olyan könnyen, kivált az országgyűlés legelején, mikor a képviselők még a választási izgalmtól nem szabadultak meg s az ellenzék az első csatákat vívja. Márczius 8-ikán kezdődött meg a képviselőház felirati vitája, s eddigelé még leginkább a vezérszónok beszélt, a kik egyszersmind külön-külön felirati javaslatot terjesztettek elő.

Első volt *Bokross Elek*, ki a ház által választott felirati bizottság javaslatát ajánlotta elfogadásra. Beszédén nagyon rövid volt, úgy szólva az egész ülés *Eötvös Károlynak* jutott, ki a függetlenségi párt felirati javaslatát adta be, s oly nagy beszédet tartott mellette, hogy közbe még öt percze fel is függesztették az ülést. Más szónok abban az ülésben nem jutott szóhoz, de *Eötvös* hatásos szónoklatát figyelemmel hallgatták, az ellenzék sokat éljenzett neki. A második nap gr. *Apponyi Albert* volt, vagyis a nemzeti párté, melynek felirátát nyújtotta be, éles beszéd kíséretében. Ugyanez *Seacsay Sándor*, *Kovács József* függetlenségiak tartották meg a szűzbeszédet, s *Bojanovich Sándor* a nemzeti párt sorából szólalt föl. A harmadik nap (márczius. 10.) meg a 48-as párttól kapta karakterét, *Ugron Gábor* szőlavín föl. Ő is külön felirati javaslatot nyújtott be. Van tehát négy felirati javaslat, s mikor ezek előterjesztése megtörtént, gróf *Szapáry Gyula* miniszterelnök

mondott czáfólo beszédet, melyet a kormánypárt zajos helyesléssel fogadott. A vita most már a lehető széles mederben folydogál s egyhamar aligha ér véget.

A képviselők a felvidéki inségeseknek. A képviselőház e hó 10-ikén az országos ülést megelőzőleg, zárt ülést tartott, melynek tárgyat Kubinyi Árpád képviselő indítványra képezte, hogy a ház tagjai egy napra eső napidíjaikat az Arvamegyei inségesek javára ajánlják fel. *Rakovszky István*, tekintettel arra, hogy nemcsak Árvaiban, de a szomszéd megyékben is van inség, annak kimondását javasolta, hogy a ház tagjai egy napi díjaikat a felvidéki inségesek javára ajánlják fel. A képviselők elfogadták ezt az indítványt, fölhatalmazva a ház elnökét, hogy minden képviselőnek egy napi díját visszatartsa. — Az Arvamegyei inségesek javára *József* főherceg 500 frtot ajándékozott.

A hercegprímás volt tanítványai. *Vasary* Kólos hgyprímásnál, ki jelenleg Budapesten tartózkodik, egykori tanítványainak 80 tagú küldöttsége tisztelgett, melyet *Baross Gábor* miniszter vezetett.

A küldöttség tagjai közt voltak *Forster Gyula* miniszteri tanácsos, dr. *Kék Lajos* és *Schober Ernő* orsz. képviselők, továbbá egyetemi tanárok, fővárosi tanácsnokok, írók, bírák, ügyvédek sat. és pedig nemcsak katolikus vallásnak. *Baross Gábor* miniszter szép üdvözlő beszédet mondott, visszapillantva *Vasary* Kólos kitűnő érdemeire, melyeket mint tanár szerzett, akkori atyai jóindulatára és növendékeinek ragaszkodására. A hercegprímás meghatottságtól remegő hangon mondott köszönetet egykori tanítványainak. Örömet fejezte ki, hogy oly kiváló állásokat foglalnak el a társadalomban és biztosította őket, hogy a kiket egykor mint tanítványait igaz szeretettel ölelt át összesen és egyenként, azokat szereti mint polgártársait is. A hercegprímás a tisztelgők mindegyikével barátságosan beszélgetett, töb-

bekre ráismert s zajos éljenzés közt vonult aztán vissza. A küldöttek *Baross Gábor*t, az egykori tanulórsát is megéljenzették.

Kautz Gyulát, az egyetem jeles tanárát, az osztály-magyar bank kormányzójává nevezték ki. A ki-nevezés közzétételét a hivatalos lap valószínűleg e hó 12-ikén hozza nyilvánosságra.

Schöpflin Aladár, kitől mai számunkban egy tót néprománész csinos átdolgozását közöljük, lapunknak ismeretlen ismerőse. A költeményt kísérő levelében a következő kedves visszaemlékezést mondja el a régi viszonyokról közte és a „Vasárnapi Ujság” között:

„Olyan vidéken születtem s töltöttem gyermekkorom első éveit, a hol mérföldekre se találai magyar embert. A falu tiszta tót, s csodaszámba meg ott az olyan paraszt, a ki magyarul is tud. A mi családunkban azonban a társalgás nyelve kizárólag magyar volt, bár szüleim német anyanyelvűek voltak. Átyám könyvtárában volt egy pár, — úgy vagy nyolcz — évfolyam *Vasárnapi Ujság* s én már 7–8 éves koromban nagy kedvvel olvasgattam azokat — természetesen felet sem érve az ott olvasottaknak. — És vagy három évig ezek képezték majdnem kizárólagos olvasmányomat. Még most is gyönyörűséggel emlékszem vissza arra, hogy mily lelkesedéssel olvastam a költeményeket — egy párat úgy megtanultam, hogy még most is el tudnám mondani hiba nélkül. Az elbeszélések közül különösen egyre em-

lékszem igen jól. *Baksay Sándornak* „Nagymama karácsonya” című művére, melyet annyiszor elolvastam, hogy egész lapokat mondtam el belőle könyvvélnél. Így aztán rendkívül kifejlődött bennem az olvasási hajlam, a tudni vágyás és 10 éves koromban már feltűnt tanárainknak szabatos stílusa — legalább ők annak mondták. — Ezért tekintem én a „Vasárnapi Ujság” gyermekségem egyik főnevelőjéül.”

Turista bál. Márczius 8-ikán este a redout kisebb termében ismét farsangi eleveenség és vidámság uralkodott. A turista-egyesület rendezte ezt a mulatságot, mely aztán előkelő közönséggel egy nagyobb elite-bál képét nyújtotta. Az örökké jókedvű turisták, kiket nemcsak a majd csak porosan lehet látni, utoljára vették fel a saisonban frakkjukat, hogy a saját vigalmuk után helyezték azt nyári nyugalomba. Gomblyukukban ott volt az elmaradhatatlan turista-jelvény, a havasi gyopár. A bálra *Papp Zoltán* „Turista-csárdást” irt, a melyet sokszor megújraztak. A négyeseket 120 pár táncolt.

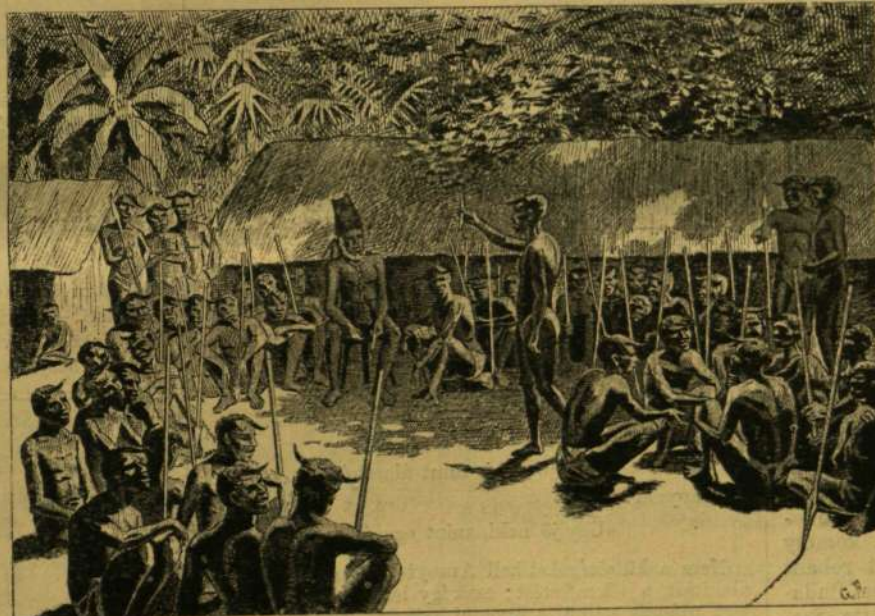
A fiumei kormányzó. Gr. *Zichy Ágost* fiumei és magyar-horvát tengerparti kormányzót, ezen állástól ő felsége saját kérelmére fölmentette, szolgálatai elismerése mellett. Helyére gr. *Batthyány Lajos*, Győrmege és Győr város eddigi főispánja nevezett ki, egyszersmind a fiumei tengerészeti hatóság elnöksége is ráruházta. A fölmentést és kinevezést a hivatalos lap e hó 9-iki száma közölte.

Márczius 15-ikének megünnepelésére már napok óta készül az egyetemi ifjuság. Az ünnepély az egyetem-téren lesz, s onnan vonulnak *Petőfi-szobrához*.

A vasárnapi munkaszünet. A múlt év július havában életbe lépett vasárnapi munkaszünet már

Bangala harezos.

Haditanács a bangaláknál.

WESTMARK TIVADAR AFRIKAI UTAZÁSÁBÓL.

Bangala nő.

Eötvös Károly hozta szóba a nemzeti múzeum helyiségeinek szűk voltát, mire *Berczevitz Albert* államtitkár megjegyezte, hogy a Haynald-féle fűvészeti gyűjteményt csakugyan bérházban kellett elhelyezni. Egy bizottság most dolgozik a terven, mely szerint a természetrajzi gyűjteményt kihelyeznék a múzeum épületéből; a kormány erre nézve esetleg a millenniumi tervvel kapcsolatosan fog javaslatot készíteni. Egy másik terv a képtár kihelyezésére vonatkozik, oly módon, hogy külön országos képtár építenének. *Harkányi Frigyes*, *Wahrman Mór* ez utóbbi terv mellett nyilatkoztak. Az országos zene- és színművészeti akadémiá tételénél *Eötvös Károly* panaszkodott, hogy ez intézet a magyar zenét elhanyagolja; azt óhajtáná, hogy az országos zeneakadémia kizárólag a magyar zenét művelje. *Harkányi Frigyes* erre megjegyezte, hogy a zeneakadémia célja a zenészek képzése, a mi pusztán magyar zenével nem érhető el, különben pedig szép sikerrel művelik ott a magyar zenét is. *Pázmány Dénes* is azt kívánta, hogy az összes zenét tanítsák; ellenben a színiakola szervezetét hibásnak tartja, a négy évi tanfolyam fölösleges, három is elég lenne. *Berczevitz Albert* államtitkár adott végül felvilágosításokat. A pénzügyi bizottság aztán megszavazta mind a múzeum, mind a zeneakadémia költségét.

A szabadkőművesek palotája. A szabadkőművesek folyamodtak a fővároshoz, hogy a Lipótvárosban, a sólyom-utczában egyesületi ház számára ingyen telket kapjanak. A házban népkönyvtárt és népköny-

hát rendeznének be. A város pénzügyi bizottsága pártolta a kérelmet, a tanács ellenben a melletti volt, hogy a 60,000 ft értékű telket a főváros mérésélt áron engedje át. A közgyűlés e hó 9-ikén tárgyalta a kérelmet és hosszú vita után a tanács előterjesztését fogadta el, vagyis mérésélt áron adja oda a telket.

Új iparcikkék. A mexikói „*El Universal*” című nagy napilap írja: Közép-Amerikában rájöttek, hogy a peru nevű fa (melynek eredeti hazája Peru) olyan alkoholt rejt a gyümölcsében, mely finomabb a cognacnál. Alapos kísérletek alapján kiderült, hogy a perufa gyümölcséből nyerhető alkohol már eddig is kétféleképpen használható, ú. m. illatszernak és másnak; de azt hiszik, hogy olajat is kitűnő fognak belőle készíthetni. Egy mexikói tőkepénzes már szabadalmat szerzett a nevezett gyümölcs földolgozására, s most nemcsak nagy gyárat állít újonan szerkesztett gépekkel, hanem az iránt is intézkedett, hogy a becses gyümölcsöt nyersen is, földolgozva is mennél előbb bemutassa és elterjeszsze Európában is.

Humbug a művészetekkel. Rendkívüli fel-tűnést keltett a múlt esztendőben, hogy az elhunyt *Millet* francia festő „*Angelas*” című festményét amerikai műbarátok 550,000 frankért vásárolták meg, pedig *Millet* éppen nem tartozott a kitűnőségek közé. A francia parlamentben az interpelláció sem hiányzott, hogy a remekművet hozzák vissza Amerikából, ha egy millióba kerül is. Most már kiderült, hogy az egész csak amerikai humbug volt, melyet *James Sutton*, az „*American Art Association*” el-

nőke rendezett, a ki dehogyan fizetett annyit *Millet* festményéért, de elérte a humbuggal, hogy jó árában eladhassa, s *Millet* többi összes képeiért, melyeket 2000 frankért szedett össze, 40,000 frankot dugott zsebre. Most *Verescsagin*, az ismeretes orosz festő, kinek festményei Amerikában tesznek kőrítat, szenvedélyesen megtámadja az amerikai kép-börzsiánereket, s azok párisi képviselőit, *Garniert*. *Sutton* vásárolta meg *Verescsagin* palesztinai festményeit is. Aztán azt kívánta a művész, hogy engedje a fizetettől jóval nagyobb ár kifizetését. Midőn *Verescsagin* nem egyezett bele a közönség ilyen lelketlen kizsákmányolásába, *Sutton* azzal fenyegetőzött, hogy tönkre teszi művészi hírnevét s midőn ez sem használt, savanyú képpel vallotta meg, hogy ezuttal kitűnő üzletet ütöttek el kezéről.

„Az ember tragédiája.” a hamburgi színházban. Madách „Ember tragédiáját” néhány nap előtt a hamburgi színházban is előadták, egészen azzal a jelenetkezéssel, a mint *Paulay Ede* a nemzeti színház számára átdolgozta. A hamburgi színház igazgatója, *Pollini* is itt látta az előadást és a dráma nagy hatását. *Dóczy Lajos* szép német fordításában és a díszes kiállításban Madách műve a hamburgi színházban is nevezetes sikert aratott e hó 19-ikén. A

hamburgi lapokon kívül még több németországi és bécsi lap is megemlékezik az előadásról és Madách alkotásáról.

* Félre elégett kéziratos megmentése sikerült újabb egy párisi hivatalnoknak oly módon, hogy a szénre vált comagokat vízbe áztatta s azután hirtelen kiszáradt. Ezen egyszerű módszer folytán a már félig megszennenedett könyvek s akták egyes lapjai elkülönültek s az írás a fényes fekete lapon bár nehezen, de mégis olvasható lett. Ugyanakkor alkalmaszásaival a commune idejében a Tuillériákban és városküzében elégett részben igen fontos okiratok közül eddig mintegy 70.000-ról sikerült elég jó hiteles másolatot szerezni.

* Gazdag réztelepet találtak Afrika belsejében, két napi járásnyira Stephanieville gyarmattól a francia Kongó-területen. Jelenleg már mintegy 350 néger dolgozik a bányákban, de igen primitív módon, s egyelőre csak a felszínen, hol a réz malachit alakjában mutatkozik.

* Dr. un. Rosconi Viktor fogorvosi műtermét IV. ker., Kristóf-tér 2. szám alá tette át. — Szegednek délután 4—5-ig ingyen. 4674

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

egyes évre előre negyedévre
A Vasárnapi Ujság — frt 8.— frt 4.— frt 2.—
A Világkronikával együtt • 10.— • 5.— • 2.50
A Vasárnapi Ujság és
Politikai Ujdonságok — • 12.— • 6.— • 3.—
A Világkronikával együtt • 14.— • 7.— • 3.50
Csupán a Politikai Ujdonságok 5.— • 2.50 • 1.25
A Világkronikával együtt 7.— • 3.50 • 1.75

A «Vasárnapi Ujság» társalapja, a most már 38-ik évfolyamában lévő «Politikai Ujdonságok» a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, hiánytalan tájékoztató olvasó elé, s a közönség együtt találja benne mindazt, ami a napi lapokban elszórtan jelen meg, úgy hogy e lap, kivált vidéken, hol a hiányos postajárás a napi értesülést különben is megnehezíti, a napi lapokat is lehetőleg pótolja.

A «Politikai Ujdonságok»-hoz «Magyar Gazda» című, kéthetente megjelenő gazdasági és kertészeti lap van csatolva s ezen felül rendkívüli mellékletekkel is bővíti le az a lapnak hetenként másfél s minden második héten két úrre terjedő tartalmát.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

HALÁLOZÁSOK.

Gr. Csáky István, Szarvas város fiatal képviselőjét, Szepes-Mindszentben temették el, a hó 8-ikán. A közoktatásügyi miniszter családját ért megrendítő csapás mindenfelé részvételjes visszhangot keltett. A családi gyászjelentés «elmezsavar által okozott váratlan halálról» szól, s valóban nehéz is indokolni egyébbel, hogy e becsületekkel bíró, komoly fiatal ember huszonöt éves korában önként rohan a sírba. Holtestét a hó 7-én szentelték be Budapesten. Koporsóját a koszorú özöne borította. Szepesmegyéből Reiszig Ede főispán vezetése alatt jött küldöttség, a szarvasi választók is küldöttséggel képviseltették magukat. A hült tetemet Szarvasi Pál szepesi püspök szentelte be s a szomorú szertartásnál csak a gyászoló család és rokonság volt jelen. A halottat szülei, négy testvére s Csáky Zénó és Kálmán kísérték el Szepes-Mindszentre, hol a hó 8-ikán helyezték el örök nyugalomra, miután a templomban még egyszer beszélték. A miniszter és családja másnap visszatértek a fővárosba.

Elhunytak még a közelmúlt napok alatt: Párvy Iván, a kassai kir. tábla főügyésze, jeles bíró, ki a szakirolomban is működött. Egy időben a budapesti törvényszék erősen bírja volt, majd a kir. táblához, aztán pedig a kir. tábla főügyésze nevezte ki kisegítő bírónak, a kir. tábla szétosztásánál pedig Kassán a főügyészi állást töltötték be vele. — Id. Gáspár János, kir. tanácsos, tanfelügyelő, a magyar népközlés uttoróinak egyike, kinek ABC-s könyvét és olvasókönyveit már csaknem negyedszázad óta használják elemi iskolákban s még ma is sok népiskolában az ő könyveiből tanítják az ismeretek elemeit. 76 éves korában, Nagy-Egyedben. — Thurányszky Kálmán, a rózsahégyi törvényszék nyug. bírja, Liptó-Turkón. — Szabados István, radnai királyi járásbíró, élete 65-ik évében. — Wimmer Ferenc, kegyestanföldrendi áldozó pap, nyug. fővárosi tanár, 76 éves korában, Magyar-Ovárt. — Paksy Gedeon, radai ref. lelkész, a felsőbányai egyházközség egyik neveztese. — Simó Géza, mezőbányai ref. lelkész, 47 éves korában. — Janisch Ottó, nyug. honvédeztetés, Budapestben, 58-ik évében. — Szabó József, a selmecbányai kir. kath. nagygimnázium tanára, élete 39-ik évében. — Szentgyörgyi Horváth Zsigmond, kamarás, Vas megye egyik legismertebb férja, ki

anyagi zavarok miatt oltotta ki életét, 55 éves korában, Szombathelyen. — Dobocsnai Gyula, a vidéki színtársulatok kedvelt komikus, ki a fővárosban megfordult színtársulatoknál is többször szerepelt, s tehetsége dacára az utolsó években mostoha körülmények közt élt, 40 éves korában, Budapesten, az álló-úti klinikán, s a színes egyetemet temették el. — Zsitvay József, volt országgyűlési képviselő, 88 esztendő, ki Nyerges-Ujfalun, mint mészáros kezdte pályáját s mikor megvagyonsodott, mint a doroghi kerület országgyűlési képviselője jött a fővárosba. — Jancsó Mihály, a szamosvölgyi vasút főpénztárnoka, 1848—49-iki nemzetőr-százados, 76 éves, Deesen. — Pataky Adolf, a temesi takarékpénztár főpénztárnoka, 53-ik évében, Temesvárt. — Pottondy Géza, földbírtokos, Sopron megye törvényhatósági bizottsági tagja, 58 éves, Szil-Sárhányban. — Szalvendi János, magy. államvasúti nyug. tisztviselő, 65 éves, Debreczenben. — Kralovicszky Mór, ügyvéd, 72 éves, Nyíregyházán. — Manich Péter, ügyvéd, Szabadka város értékpapír-képviselője, a Szent-Terézia templom színdíka, 67 éves. — Mészáros József, legelső tanítója a kolozsvári ref. népiskolának, később szolgabíró, 83 éves, Kolozsvárt; ugyanott Váradi Antal, polgár, régi honvéd. — Ludvig György, gazdatiszt és 1848—49-iki honvéd, Nagy-Váradon. — Kazinczy Örs, budapesti kir. al-járásbíró, 49 éves.

Gubódy Ferenczné, «ezelődi polgármester neje, életének 38-ik évében. — Brám Miksa, Brám Miksa lovagnak, a déli vasúttársaság budapesti igazgatójának édes anyja, 77-ik évében. — Özv. Minorich Horváth Karoliné, szül. Hutter Erzsébet, Kolozsvár néhai polgármesterének özvegye, 84-ik évében Zilahon. — Székely Jánosné, szül. Grossek Antonia, 21 éves, Hátsegzen. — Özv. Denecker Karoliné, 71 éves, Miskolcon. — Bódy Ödön, szül. Siegmund Margit, dr. Bódy Ödön pestmegyei járásorvos neje élt 25-ik évében Ráczkevényben. — Balogh Mihályné, szül. Szilágyi Mária nagy-úrgödi földbírtokos neje, Nagy-Váradon, 56 éves. — Timmel Gusztáv, Diószegen. — Krompacher Lászlóné, szül. Krompacher Ilona, a felkai turista-telep tulajdonosainak egyike, 40 éves.

Szerkesztői mondanivalók.

Zelamária Kurbáné, Padlevszki, Dicséretet érdemel a társaság, hogy szerzői útra járva ömlengések helyett a komoly elbeszélő, nemben próbál szerkesztést. Azt is helyeselték, hogy Aranyt, a magyar elbeszélő költészet mesterét választottuk mintaképül. Leleltetés kiművelésére valóban ez a legjobb út; de nem akkor, ha egészen az utánzásig, sőt plágiumig megy. Vannak a beklüdtött versekben sorok, melyek csekély változtatással az Aranyé, például:

Aranyánál: «A vas kére omlik a nő»
«Vaskezére omlik a nő»
Vagy a következő sor:
«Úgy jó neki, mint álomkép»
Aranyánál: «Úgy jó neki, mint egy álom»

Nem a külsőségeket kell Aranytól elvenni, hanem az alakítást, a jellemfestést; csak így lehet követni a mestert utána; nélkül s átvenni hatását, kölcsönözés nélkül. Mindezt azért mondjuk, mert a beklüdtött versekben tehetőséget látunk, mely méltó a buzditásra és kiművelésre.

Sűrű nehéz kód. A két első sor elég hangzatos és hangulatos, de egyéb dicséretit való nincs e versben; lapos közepszerűség mindvégig, csak itt-ott emelkedik ki belőle egy-egy feltűnőbb hiba, például a következő logikatlanság:

«Reményem sincs, hogy még jó napom legyen,
Hisz sötétség terül el most mindenem»

Abból, hogy most teljes sötétség van, a logika szabályai szerint épen nem következik, hogy sohasem lesz világosság; pedig a logika a költészetben is éppoly szükséges, mint az értelem minden más működésében.

Szűlföldemhez. A faluban harangoznak. Gyarló plágiumok Petőfőből.

Nagyapó. Meleg érzés, a szeretet igaz hangja szól belőle, csak hogy a nagyapó alakját jobban ki kellene domborítani. Talánunk ugyan elszórtan egy pár jellemző vonást, de az még kevés, annál inkább, mert ilyen szememlőndő kifejezésekkel van keverve: «Nem is tudni mást te, Csak lenézni miniket». «Homlokodon nem szántott a vénység». Megérdemlené az átdolgozást s az esetben a két utolsó versszakon is simítani kellene egy kicsit.

Temetés után. Hangjánál fogva csakugyan nem illik lapunk keretébe.

Nem az évek. Esetleg fölhasználnák.
D-y M-r. A költői kedély és melegen érző szív ebben is úgy nyilvánul, mint eddig beklüdtött verseiben általában; de e versben a költői erő itt-ott kissé meg-megleked. A verselés ellen is van kifogásunk; elismerjük ugyan a gondot, törekvést, melyet a költemény külalakjára fordít, de hibának tartjuk, hogy az emelkedő és eső rímek közt nem tesz különbséget az első és harmadik, ötödik és hetedik sorban emelkedő rím helyett, gyakran használ esőt, mi a mérték-

nek dőzcsenését idézi elő. A verset jó volna kissé átdolgozni; a közhelyes mértéket különben jelen alakjában — hiányai mellett is — eléri.

Levél egy válni készülő barátomhoz. Értelmes fej munkája, de a költőt gyakran elvesztjük a sorok bukdácsolásában. Talán át lehetne dolgozni.

Csikó Gergely. A boldogult jeles drámaíró valamennyi darabja csiminek versbefoglalása oly vállalkozás, melynek jogosultságát legfőbb a falusi bucsutatókkal lehetne indokolni.

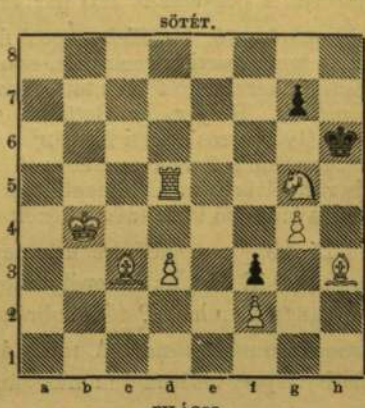
Mentegetőzés. Elég csinosan van megírva; csak az a kár, hogy a szerző a 4—8 sorra való kis gondolatot nagyon is bő lére eresztette.

Ámor. Az ilyen finom kis műdarab sokkal tökéletesebb fordítást kíván.

Modern. A kor divatos betegségét, a blazirtságot akarja ostromozni, de nem sok szerencsével s azonkívül a vers közepe nagyon izléstelen.

SAKKJÁTÉK.

1709. számú feladvány. Weinheimer R.-től.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1704. számú feladvány megfajtése.

Yong-tól.

Megfajtás.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. Vg6—g6 — B6—f4: (a) 1. Vg6—f5 — K5—f4: (b)
2. Vg6—d6 — t. sz. 2. Vg6—f5 — t. sz.
3. V v. F mat 3. Hh4—g6 mat.
1. Vg6—f5 — B6—f4: (c) 1. Vg6—f5 — Hh5—g3
2. Vg6—d6 — t. sz. 2. Vg6—f5 — t. sz.
3. d8—d4 mat. 3. Vh4—g6 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Keckeméti: Balogh Dienes. — Nagyhörösön: Kovács László. — Eperjesen: Somogyi Miklós. — Tiszafüreden: Fischer Soma. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 9-ik számában közölt képtalány megfajtása: Mire megvénülünk

Heti naptár, március hó.

Nap	Katholikus és protestáns	Görög-Orosz	Israellita
18. V. 2 Reminise.	B Roderig	1 D Márc. Nőjút	14 Purim
14. H. Matild kir.	Matild	2 Hozich [2. v.]	15 Sch. P.
15. K. Longin vt.	Longin	3 Eutrop	16
16. K. Heribert pk.	Heribert	4 Gerazim	17
17. C. Gertrud, Patrik	Patrik	5 Konon	18
18. P. József gyalos e.	Sándor	6 Amori 42 v.	19
19. S. József J. n. a.	József	7 Vasul s t. v.	20 S. K. T. S.

Holdváltás. ☉ Holdtölte 13-án 2 óra 12 pk. délután.

Feloldó szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Nyers bast-selymet szövöttek, egész öltönyre való szálit 10 frt 50 kr.-ért (szivartára jobb fajtáját) is Henneberg G. (ca. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben, postabér- és vámmentesen. Minták postafordulváltatás küldetnek. Széjzba címzett levelekre 10 kr.-os bélyeg ragasztandó. Gloria-selymet — 120 cm. szélességben, por- és esőköpeny, valamint zubbonyokra alkalmasat — méterenként 2 frt 65 kr.-tól. (5)

MEGHIVÁS

a „Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaság”

I. RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzletéről és a zárszámadások előterjesztése. — 2. A felügyelő-bizottság jelentése. — 3. A tiszta nyereség mikénti felosztása iránti határozathozatal. — 4. Határozathozatal az igazgató-tanács igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjai részére adandó felmentvény tekintetében. — 5. A felügyelő-bizottság tagjai számára meghatározása, ezen tagok megválasztása és eljárásuk megállapítása. — 6. Igazgató-tanácsi tagok választása.

Azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen személyesen vagy meghatalmazott által résztvenni kívánnak, fölkérnek, hogy részvényeiket a folyó szelvényekkel együtt 3 nappal a közgyűlés előtt, tehát bezárólag 1892. március 15-ig.

BUDAPESTEN: a társaság főpénztáránál (V., Nádor-utca 4. sz.),
BÉCSBEN: a „Wiener Bank-Verein“-nál letétbe helyezni sziveskedjenek.

Minden letétbe helyezett 25 darab részvény a közgyűlésen egy-egy szavazat gyakorlására jogosít. Ha valamely részvényes szavazati jogát más szavazatképes részvényes által kívánja gyakoroltatni, úgy az erre vonatkozó meghatalmazást s letéti elismervény hűsólapján betölteni és sajátkezűleg aláírni tartozik. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a közgyűlés elé terjesztendő jelentéssel együtt 8 nappal a közgyűlés előtt bárki betekintésére a társulat irodájában kitétetik s ezen időn belül nyomatott példányokban a részvényesek rendelkezésére bocsátatik. — Budapest. 1892. március 7-én.

(Utánnyomat nem díjazatik.) 4676 Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaság.

Az összes 1891. kiállításokon u. m. Nagy-Szombat, Komárom, Temesvár, Zágráb és Vácztól legelső és legmagasabb kitüntetés: nagy díszokmány.

Alakult 1856. **KÜHNE E.** Alakult 1856.

gazdasági gépgyára Mosonyban

Főraktár: Budapest, Váci-körút 21.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek az általán kedvelt népszerű és több mint 12,000 példányban elterjedt kitűnő

„HUNGARIA-DRILL“ SORVETŐGÉPEIT.

Uj! „Balance-Hungaria-Drill.“
(Wahronch szabadalma.)
Legjobb sorvető hegyes vidékre.
Könnyű és olcsó repavetőgépek.
Laacke-féle rést és szántóboronák.
Egy- és kétfalu ekék.
Uj! „TRIUMPH“ kitűnő szelelő
magtár-rosta.
Rosták, konkolozók, kapálók,
töltőgépek és minden más gazdasági
eszközök készletben. 4645
Arjegyzékek bérmentve.

Elvállal mindennemű fényképezést, többnyire a katonai és a polgári élet köréből, a legújabb technikával, a legújabb eszközökkel, a legújabb anyagokkal, a legújabb technikával, a legújabb eszközökkel, a legújabb anyagokkal.

IV. hatvani utca 18. sz. 12. emeleten

PHOTOLITHOGRAPHIA, CZINKOGRAPHIA, FÉNYNYOMAT, AUTOGRAFIA, FÉNYMÁSOLAT.

KÖZREMUKODÓ-EREM JÓ PHOTOLITHOGRAPHIAKÉRT. BUDAPEST 1895.

Az arcz szépségét
legbiztosabban megszerzi és fentartja

Leichner
zsirpora
Leichner hermelin-pora

E híres arczporok a legmagasabb női körökben s a legelső művésznők által előszeretettel alkalmaztatnak; a bőrt élre vagy poros levegő ellen megvédi, s fiatalos viruló kinézetet adnak neki. Csak zárt szelencékben a gyárban: Berlin, Schützentrassze 31 s minden illatszer-kereskedésben.

Orvakodjank az utánzatoktól. 4614

LEICHNER L., illatsz.-vegyész, s kir. udvari színházak szállítója.

REGEDI

TISZTA ALKALIKUS SAVANYU-VIZ

legjobb asztali és üdítő ital

kipróbált gyógyszer köhögés, torokbetegségek, gyomor- és hólyaghurutnál.
Főraktár: Budapest, Lipót-körút 21/a.

Kwizda-féle

Hajjav
korpa és a haj kihullása ellen. 1 üveg 50 kr.

Hagymakenőcs
hajnövekedést serk. Egy üveg 80 kr.

Tyukszem-tapasz
1 doboz 35 és 70 kr.

Tyukszem és kinővesek elleni tinktura 1 üveg 35 kr.

Vas-ognac
dilatáció-szer vérszegénység és reconvalescenek részére. 1 üveg 1.40.

Cankamaj-olaj
1 üveg 70 kr. és frt 1.30.

Ference-pálínka
1 üveg 55 kr.

Utifü-medv
köhögés és rekedtség elleni gyógyszer. 1 üveg 35 kr.

Főraktár Magyarország részére:
Török József gyógyszerésznél,
Budapest, király-utca 12. szám.

MAGYARHON FESŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŐ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János

Szegeden, Ca. és lic. kiadásilagason azab. chronometres és műiesés, földalálón a remontoir inga-óraknak, stb. stb.

ÓRAK, EKSZEREK 10-évi jótállással

RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltek.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

1848 és 1849-ből.
ELMÉNYEK ÉS BENYOMÁSOK.

OKIRATOK ÉS AZOK MAGYARÁZATA.
TANULMÁNYOK ÉS TORTÉNELMI KRITIKA.

Irta
Id. GÖRGEY ISTVÁN.

Első kötet ára füzve 2 forint 40 krajczár. — Második kötet ára füzve 4 forint.

Harmadik (befejező) kötet ára füzve 4 frt.

ALAPITTATOTT 1874. ALAPITTATOTT 1874.

MAUTHNER ÖDÖN

MAGKERESKEDÉSÉBEN
BUDAPESTEN.

ANDRÁSSY-ÚT 23. KORONAHERCZEG-Ú. 18.
FŐÜZLET. FIÓKÜZLET.

LEGKITÜNÖBB MAGVAK

SZEREZHETŐK BE.
ÁRJEGYZÉK
KIVÁNTATRA INGYEN ÉS BÉRMENTVE KÜLDETIK.

Valódiság jelöl:

kitűnő és hathatós voltuknál fogva már 40 év óta a legjobb hírnevnek örvendő különlegességeink

Dr. Suin de Boutemard zamatos fog-szappana

a fogak és foglusz éptartására és tisztítására a legjobb és legbiztosabb szer; 1/2 és 1/4 csomagokban 70 és 35 krajával.

Dr. Borchardt illatos növény-szappana

igen ajánlható az anyaira kellemetlen szeplő, pörse-nés, pattanás, s más egyéb bőrtisztatlanságok, az ér-des, száraz és sárga bőr ellen, egyszerűen a legkitű-nőbb pipere-szappan. Eredeti csomagokban bepe-csételve 42 kr.

Dr. Hartung növényhajkenőse, legjobbnak elis-mert hajerősítő s hajkihullást gátló hajkenőcs, tége-lyekben 85 krajával.

Dr. Hartung kinahéj-olaja, a haját erősítő olaj, mely annak puhasságot s fényt kölcsönöz. 85 krajával.

Dr. Linder tanár növényi rudacs hajkenőse, eredeti darabokban 50 krajával.

Balzsamos olajbogyó-szappan 35 kros csomagban. Dr. Béringer zamatos korona-szesze, az Eau de Cologne quintessenciája, eredeti üvegekben 1 forint 25 kr. és 75 kr.

Dr. Béringer fügyőker-hajolaja, üvege 1 frt. Leder testvérek balzsamos földi dióolaj-szap-pana, egy drb 25 kr., 4 darabos csomag 80 kr.

Valamennyi fentebb elősorolt szab. cikk valódi minőségben a következő magyarországi raktarak-ban kapható:

Budapest: **Török József** gyógyszerháza, király-utca 12. szám alatt.

Továbbá: Kochmeister Frigyes atóda, Nerada Nándor és Thallmayer és Seitz gyógyszereseknél.

Alsó-Kubin, Tyroler Józ. Arad, Ring gyógyszerés, Elies Armin.

Ar-Mároth, Hiltó K. gyógyszer. Barta, Toperczer Alb. gy.

Balassa-Gyarmat, Cserevnyák György, Kanitz O. gy.

Besterce, Kelp Fer., Fie-scher testvérek. Békés-Csaka, Varsagh Béla.

Bonyhád, Straicher B. Brasso, Roth Victor, Jekelius N.

Müller Gy. gy. Czegléd, Bohus L. gy.

Csernovicz, Schmirch Ignác, Golichowsky J. gy. Schmelz és Fontin.

Dobrocsin, Csanak J. Dr. Rot-schnek v. Emil, gy. Gerebly F.

Deés, Brugovits és Rehak. Dobosin, Balassy S.

Eger, Köllner Lőrincz gyógyszer. Eperjes, Oszvald D.

Göbölty József gy. Gézék, Dienes J. G., David Gy.

Göbölty József gy. Finne, Pavacic testv. gyógyszer.

Fogarasz, Gleim R. gyógyszer. Földvár, Nádhera Pál és.

Hajdu-Böszörmény, Lányi M. gyógyszer.

Hód-Mező-Vásárhely, Kiss Gyula gyógyszer.

Kaposvár, Lejperig Gyula. Kassa, Eschwig Flodoardo Ede.

Quirfeld K., Strauss D., Megay G. A., Wandraschek Kár. gy.

Kásmár, Geureich K. gy. Kézdi-Vásárhely, Félér L. Sai.

Kolozsvár, Székely M. gy. Kovács F. és fia.

Komárom, Fekete Gyula, Kovács gy. Graber L.

Körmöcsbánya, Ritter L. J. Lengyelóti, Harányi L.

Léva, Bojeman gy. Schubert Pál. Liptó-Szt-Miklós, Balló L. gy.

Lőcs, Klein Sándor. Lugos, Vértés Lajos gy.

Makó, Foor A. gy. Laurenszky István, gy.

Marosvás. Iszt. Nándor. Maros-Ujvár, Erek, Ujvári S.

M. Váskényi Kámp és Ekvort. Medgyes, Breckner Károly.

Miskolc, Dr. Szabó Gy., Ráz Jenő, Ujházy Kálmán gy., Weid-lich Pál.

Mohács, Szendrői Jenő gy. Munkács, Traxler Fr. gy.

Nagy-Bánya, Haracek József és fia.

valamint Magyarország legtöbb nagyobb gyógyszerházaiban, illatsz. és gyógyszerkereskedéseiben.

ÓVÁS! Hamisítványoktól, neveze-tesen a dr. Suin de Boutemard-féle fogszappan és a dr. Borchardt-féle illatos növény-szappan gyakran elő-forduló hamisítványaitól mindenkit óvunk.

Számtalan hamisító és hamisítások elárústói sujtattak már eddig is Bécsben és Prágában törvényileg, érzékeny pénzűrséggel.

Raymond és társ., cs. kir. szabadalom tulajdonosok Berlinben.

Nines többé fejfájás!
D. Götz MIGRAINE-PORA
huszonöt év óta egyoldalt, ideges, rheu-maszerű, sőt gyomorból származó fej-fájás ellen a legjobb sikerrel használtatott, mit több ezere menő köszönet-nyilvánítás bizonyít. Utolsó időben a
MADRIDI UDVAR
feltűnő eredménnyel használta. 1 doboz ára haszn. utasítás. 2 frt. 1 kis próbadohoz 1 frt. Eredetiben kapható **Fáykus József** nagy Kristóthos cz. gyógyszerházaiban Budape-ten, továbbá **Török Józsefnél**, király-utca Postai megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Horgony-Pain-Expeller.
Ezen rég jönnek bizonyított bedörzsölést csúsz, köszvény, tagszaggatás stb. ellen legjobban ajánlhatjuk a t. cz. közönség figyelmébe. Egy üveg ára 40 és 70 kr. és a legtöbb gyógyszerházaiban kapható.
Csak horgonnyal valódi!

KWIZDA FER. JÁNOS,
oszt. csász. és kir. és román kir. udv. szállító, kerü-leti gyógyszerész Korneuburgban, Bécs mellett.
Évek hosszú során át jónak bizonyult, fájdalom csillapító házi szer, a
köszvény-, csúsz- és idegbajoknál
Kértek a védjegyre ügyelni s határozottan
KWIZDA-féle köszvény-folya-dékokat kérni. — Kapható valamennyi gyógy-szerházaiban. — Főraktárhelyiség Magyarország részére: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél Buda-pestben, király-utca 12. sz.

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Hőgyörp
La VELOUTINE
Különleges Rízpor
BISMUTAL VEGYÍTVE
CH. FAY, ILLATZERESZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

EREDETI OBERNDORFI RÉPAMAG
stb.
EREDETI OBERNDORFI RÉPA
továbbá egyéb gazda-sági konyhakerti és virág-magvak.
SZÁVOSZT ALPHONS
4644
MAG-KERESKEDÉSÉBEN
BUDAPEST,
V. Arany János-utca 11.

MEGHÍVÁS
a „Pesti magyar kereskedelmi bank“
50. rendes közgyűlésére,
mely 1892. évi márczius 24-én d. u. 6 órakor a bank helyiségében megtartatni fog.
TÁRGYAK:
1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-bizottságnak jelentése a mérleg megállapítása, a nyere-mény felosztása iránti határozat és a felmentvény megszavazása.
3. Az igazgatóság előterjesztése, a bank 50 éves fennállásának alkal-mából.
4. Az igazgatóság javaslata, a részvénytőke felemelése iránt és ezzel kapcsolatban esetleg
5. Az alapszabályok 3., 5., 38., 56., 60. ötödik kikezdésének, továbbá 71. és 73. és az ügyrend 100. és 102. §§-ának módosítása.
6. Igazgatósági válaszok és a felügyelő-bizottság megválasztása.
Az alapszabályok 19., 20. és 21. §§-ai értelmében minden részvényes, kinek részvényei 3 hónappal a közgyűlés előtt a bank könyveiben nevére be-vannak jegyezve, jogosítva van a közgyűlésben résztvenni, vagy magát meg-hatalmazott által helyettesíttetni, kinek azonban szintén részvényesnek kell lennie.
A szavazati jog érvényesítése céljából a részvények, szelvényekkel együtt, az alapszabályok 18. §-a értelmében f. évi márczius hó 21-ig a bank értékpapír-pénztáránál letendő, hol is az 1875. évi XXXVII. t. cz. 198. §-a és alapszabályaink 45. §-a értelmében a megvizsgált évi mérleg, a felügyelő-bizottság jelentésével együtt, 8 nappal a közgyűlés előtt átvethető.
Budapest, 1892. márczius 9-én.
Az igazgatóság.

PARIS
GRANDS MAGASINS DU Printemps
NOUVEAUTÉS
Ingyen és Bérmentve
küldjük a legújabb divatot tartalmazó nagy illusztrált Catalogust a **nyári évadra**.
Megkeresések czimzendők:
JULES JALUZOT & Co
PARIS
Ugyancsak bérmentve küldetnek a **Printemps** orlási raktárán levő szövetek mintái, árat és fajt lehetőleg meghatározni kérünk.
Expedíció Magyarország részére portómentesen 25 franktól kezdve.
Vámmentes küldemények föltételei a Cata-logusban. Továbbító- és vámkezelési házuk: **Salzburgban, Mozartplatz, 4.**
Levelezés Magyar nyelven.

A „Franklin-Társulat“ kiadásában Budapesten megint és minden könyvtárban kapható:

Az év tizenkét hónapja.
Mezei és kertgazdászati teendőkh havi emlékeztetője.
Kiváló tekintettel hazánk éghajlati viszonyaira.
Irta
Dr. FARKAS MIHÁLY.
Ára füzve 60 kr.
TÜNDÉRMESÉK.
Perrault, D'Aulnoy grófné és Leprince de Beaumonté után
francziából fordította
Harasztiné Récsi Jolán.
Ára füzve 1 frt 50 kr. — Vászonzkötésben 2 frt.

12. SZÁM. BUDAPEST, MÁRCZIUS 20. XXXIX. ÉVFOLYAM.

Előfizetést feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt 1 évi évre — 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt fél évre — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5 frt fél évre — 2.50 Külföldi előfizetésekre a postaiag meghatározott vitéldi is csatolandó.

Dr. KAUTZ GYULA,
AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANK ÚJ KORMÁNYZÓJA.
Most történik először, hogy magyar ember állítatik annak az intézetnek élére, mely Ausztriában és Magyarországon egyedül van fölrüházva forgó pénz vagy pénz-értékű jegyek kibocsátásának a jogával s mely ennél fogva legfőbb szabályozója hitelviszo-yainknak, első rangu emeltyje kereskedel-műnknek és ipari törekvéseinknek. Ez intézet, mint tudjuk, a monarchia két állama közt létre-jött kiegyezés folytán az egykori osztrák szaba-dalmazott nemzeti bankból alakult át, a dualisztikus állam-formának megfelelően, osztrák-magyar bankká akként, hogy úgy Ausztriában, mint Ma-gyarországon különkormány-zósága és igazgatósága van, egy Bécsben székelő kormány-zóság és főigazgató tanács alatt.
Magyarország, mint tudjuk, csak föntartotta, de nem való-síthatta meg egy külön magyar nemzeti bank föllállításának jo-gát s a bankkegyezményre vo-natkozó törvénnyel hosszabbí-totta meg a volt osztrák nem-zeti bank privilégiumát, azon föltétellel, hogy az átalakult intézet szervezte az említett dualisztikus alapra fektettes-sék s hogy ezentúl a most már «osztrák-magyar bank» ál-tal Magyarország hitelszüksé-gletei is méltányos tekintetbe-vételben részesüljenek.
Ennélfogva köteleztetett az intézet Magyarországon is, a már említett igazgatóságon ki-vül, fiókintézeteket s ügynevez-tett mellékhelyeket állítani, ezeket a kellő javadalmazással — dotációval — ellátni, me-lyek az intézet kincstárából, mint egy nagy medenczéből, mint megannyi esatorna elve-zessék a forgalom eszközét, a pénzt, a magyarországi jóhiteli

penzintézetekbe s azok révén a közforga-lomba.
Daczára, hogy ez a megoldás még messze van attól, hogy Magyarország állami önállóságának formailag is megfeleljen, tagadni nem lehet, hogy tizennégy év óta, mikor a bank dualis-tikus alapon szerveztetett, az előbbihez képest reánk nézve jelentékenyen megjavult a helyzet, s hogy a bank Magyarországnak, mint privi-légiuma egyik engedélyezőjének jogos hiteligé-nyeit a lehetőségig kielégíteni törekedett. Neve-zetesen kifogástalanul járt el a budapesti főinté-zet dotációjánál; mert habár egyezményileg ezt csak 50 millió forinttal tartozott dotálni, mégis csak a mult őszön is ez összeg kétszeresénél is többet juttatott számára.
Hogy az intézet ellen korábbi időkben oly gyakorta fölhangozott panaszok, ha nem is egy-szen, de jó részükben elnémultak, az első sor-ban annak köszönhető, hogy a bank üzleti érde-kei tekintetében helyesebb felfogás jutott ér-vényre ez intézet vezetésében. Kétségteljes volt ebben része a megváltozott helyzetben kívül azon kitűnő férfiak is, ki, mint a banknak magyar-oroszági alkormányzója, mindent megtett hatás-körében a dualizmusban letett elvnek a hitel-terén érvényesítésére is s kit most az intézet élére, a bank kormányzói állására emelt két ország érdeke, a pénzügyi körök bizalma s az uralkodó kegye.
Kautz Gyula, az osztrák-magyar bank új kormány-zója, ki most mint magyar ember, törvény szerint a le-lépett Moser Alajos eddigi osztrák kormányzót váltja föl, már rég nem ismeretlen ember e lapok olvasói előtt. Arcz-képét és életrajzát több ízben közölte a «Vasárnapi Ujság», mint a közgazdasági és pénz-ügyi tudományok első rangú művelőjeit, a nemzetgazda-ságnak a budapesti egyete-men nagy hírt tanárát, mint választott szakmájának úgy az irodalomban, mint a politikai küzdőterén vezérbajnokait, ki — Győrött 1829-ben születve — már 20 éves korában jog-tudorrá avatottat s külföldi egyetemeken a legnagyobb ta-nártekinélyek köztük Roscher vezetése alatt bővítve ismere-teit, hazájában csakhamar a tekintélyek sorába emelkedett. Először a pozsonyi, majd 1853-ban a nagyváradi jogakadémián lett tanár, 1857-ben az akkor Budán székelő József-műegye-temen, míg 1863-ban kineve-ztetvén a nemzetgazdaság, pénz-ügytan és politika rendes taná-rának a budapesti egyetemre, annak azóta, mind a legújabb időkig egyik főbűszkesége.

Dr. KAUTZ GYULA.